

Eerstegraads lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding

Samenvatting en conclusies	3
Inleiding	4
De eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding	8
Inschrijvingen aan de eerstegraads opleidingen	10
Onderwijskwaliteit: accreditaties	11
Tevredenheid: studie aanraden?	12
Tevredenheid: over docenten	13
Tevredenheid: over praktijkaspecten	14
Tevredenheid: over de basis die de opleiding biedt	15
Starten met de studie	16
Tijdens de studie	19
Tijdens de studie: uitval studenten	20
Tijdens de studie: veranderen van opleiding	23
Studiesucces: rendement	27
Studiesucces: aantal diploma's	30
Na de studie	31

Dit deel geeft voornamelijk informatie over het bekostigde onderwijs. De indicatoren 'aanbod van opleidingen', 'aanraders', 'tevredenheid over docenten' en 'onderwijskwaliteit' geven ook informatie over het niet-bekostigd onderwijs.

De eerstegraadslerarenopleidingen voor kunstvakken en lichamelijke opvoeding zijn zogenoemde 'ongegradeerde' opleidingen. Een gediplomeerde van deze lerarenopleiding mag voor het betreffende vak in alle onderwijsvormen lesgeven: het basisonderwijs, onderbouw en bovenbouw van het voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en volwasseneducatie. Daarnaast kunnen afgestudeerden van een ongegradeerde opleiding terecht komen in educatieve functies buiten het reguliere onderwijs.

Er zijn kunstvakdocentenopleidingen voor de vakgebieden beeldende kunst en vormgeving, dans, drama en muziek. Ook kunnen docenten opgeleid worden voor de vakken ckv en kunst algemeen in het voortgezet onderwijs. De lerarenopleiding lichamelijke opvoeding leidt op tot het vak lichamelijke opvoeding. Zie voor meer informatie bijvoorbeeld:

<http://www.lkca.nl/voortgezet-onderwijs/kunstvakken-en-ckv/bevoegdheden-kunstvakdocenten>

Samenvatting en conclusies

In dit stuk bespreken we de lerarenopleidingen voor kunst en lichamelijke opvoeding. Voor deze opleidingen gelden aanvullende eisen. Om toegelaten te worden moet een aankomend student een toelatingstest of auditie doen voor het betreffende vak. Omdat het in beide gevallen gaat over ongegradeerde opleidingen nemen we deze beide disciplines samen. Wel geven we eerst een indruk van het aantal opleidingen en het aantal ingeschreven studenten per discipline (kunst respectievelijk lichamelijke opvoeding).

Er zijn 35 opleidingen die in een voltijdvariant worden aangeboden: 29 eerstegraadslerarenopleidingen kunst en 6 eerstegraadslerarenopleidingen lichamelijke opvoeding. Daarnaast bestaan 14 deeltijdvarianten: zes voor kunst en vier voor lichamelijke opvoeding. Deze opleidingen zijn allemaal bekostigd. Het aantal opleidingen voor de kunstvakken is in de loop van de jaren gedaald, dat geldt vooral voor het aantal deeltijdopleidingen.

Binnen de groep van kunstvakken zijn er 39 bekostigde opleidingen en staan totaal 2.900 studenten ingeschreven. Er zijn 10 opleidingen lichamelijke opvoeding met bijna 4.300 ingeschreven studenten in 2015. Als we kijken naar het totaal aantal ingeschreven studenten voor kunst/ lichamelijke opvoeding, en dan met name het aantal deeltijdstudenten, dan zien we een lichte daling in de afgelopen jaren. Bij de lerarenopleidingen voor lichamelijke opvoeding studeren studenten heel weinig in deeltijd.

Onderwijskwaliteit

Van de 26 opleidingen die zijn geaccrediteerd, zijn 6 opleidingen beoordeeld met een 'goed', de overige met een 'voldoende'.

Tevredenheid

Driekwart van de deeltijdstudenten raadt de studie aan. De voltijdstudenten zijn tevredener; van hen raadt 85 procent de studie aan. De voltijdstudenten zijn met name tevreden over de kennis van de beroepspraktijk van de docenten en de deeltijdstudenten vooral over de inhoudelijke kennis van de docenten. Over de praktijkgerichtheid van de opleiding en het contact met de beroepspraktijk zijn de deeltijdstudenten aanzienlijk minder tevreden dan de voltijdstudenten.

Iets meer dan de helft van de afgestudeerden is tevreden over de basis die de opleiding biedt voor de start op de arbeidsmarkt. Ongeveer 70 procent van hen is tevreden over de basis die de opleiding biedt voor verdere ontwikkeling op de arbeidsmarkt.

Start, tijdens en na de studie

In vijf jaar tijd is de instroom van studenten in de eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding met 20 procent gedaald naar minder dan 2000 studenten in 2015. Ongeveer 15 procent van deze studenten stopt met studeren in het hoger onderwijs na één jaar. Deeltijdstudenten stoppen vaker dan voltijdstudenten en mannen stoppen vaker dan vrouwen. De vooropleiding van de studenten die stoppen, is niet onderscheidend. 12 procent van de studenten kiest voor een andere studie na het eerste studiejaar. Dat percentage is lager dan het percentage switchers in het totale hoger onderwijs. Het grootste deel van de studenten dat na een jaar van studie verandert, kiest voor een studie buiten de sector Onderwijs.

In 2014 zijn er meer dan 1.300 diploma's uitgereikt. In 2010 lag het aantal behaalde diploma's nog boven de 1.500. Het diplomarendement van de studenten die in 2010 met de studie begonnen, is bijna 63 procent. Dit rendement is hoger bij de studenten met een mbo-vooropleiding dan bij de studenten met een havo-vooropleiding, maar het rendement van de mbo'ers is wel gedaald vergeleken met voorgaande jaren. Vrijwel alle

afgestudeerden vinden binnen achttien maanden een baan. In 80 procent van de gevallen is dit een baan op niveau.

Inleiding

De lerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding betreffen verschillende disciplines. We behandelen ze hier samen omdat beide groepen opleidingen opleiden tot een zogenaamde ongegradeerde bevoegdheid. Dit betekent dat afgestudeerden met hun bachelordiploma direct les kunnen geven in alle klassen van het voortgezet onderwijs, evenals in het basisonderwijs en het beroepsonderwijs.

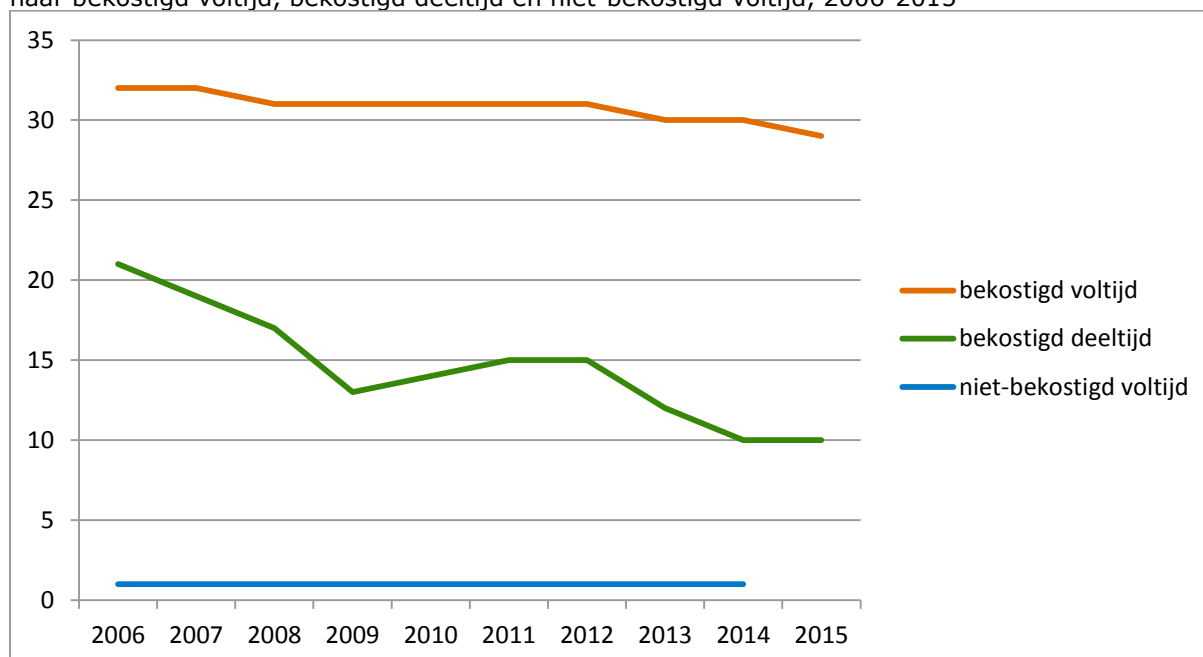
Voor deze opleidingen gelden aanvullende eisen. Om toegelaten te worden moet een aankomend student een toelatingstest of auditie doen voor het betreffende vak.

Om de lezer een indruk te geven van de verschillen tussen de lerarenopleidingen voor kunstvakken en die voor lichamelijke opvoeding geven we in deze inleiding eerst een schets van beide groepen.

Lerarenopleidingen voor kunstvakken

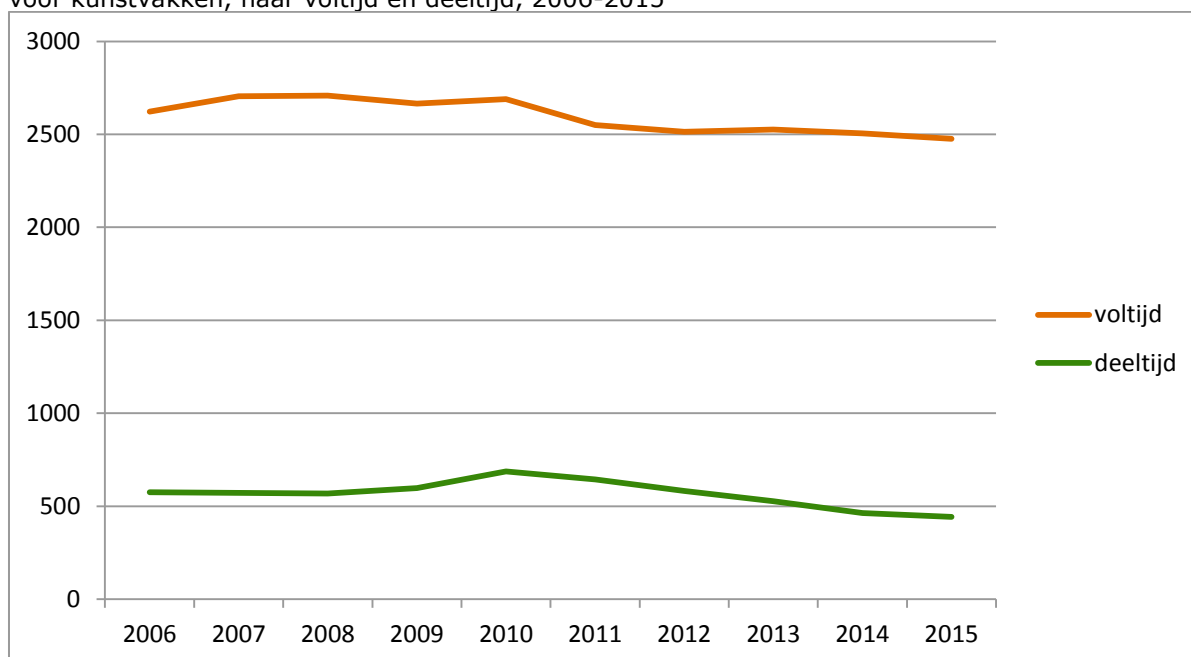
Binnen de groep van kunstvakken zijn er 39 bekostigde opleidingen: 29 voltijd en 10 deeltijd. Er zijn geen niet-bekostigde opleidingen. Bij deze opleidingen staan totaal 2.900 studenten ingeschreven. Iets meer dan de helft van de studenten die in 2015 aan deze opleidingen begonnen (circa 850) hebben nog niet eerder in het hoger onderwijs ingeschreven gestaan, het andere deel is al eens begonnen aan een opleiding in het hoger onderwijs.

Figuur E1: Sector Onderwijs: aantal opleidingsvarianten van lerarenopleidingen voor kunstvakken, naar bekostigd voltijd, bekostigd deeltijd en niet-bekostigd voltijd, 2006-2015

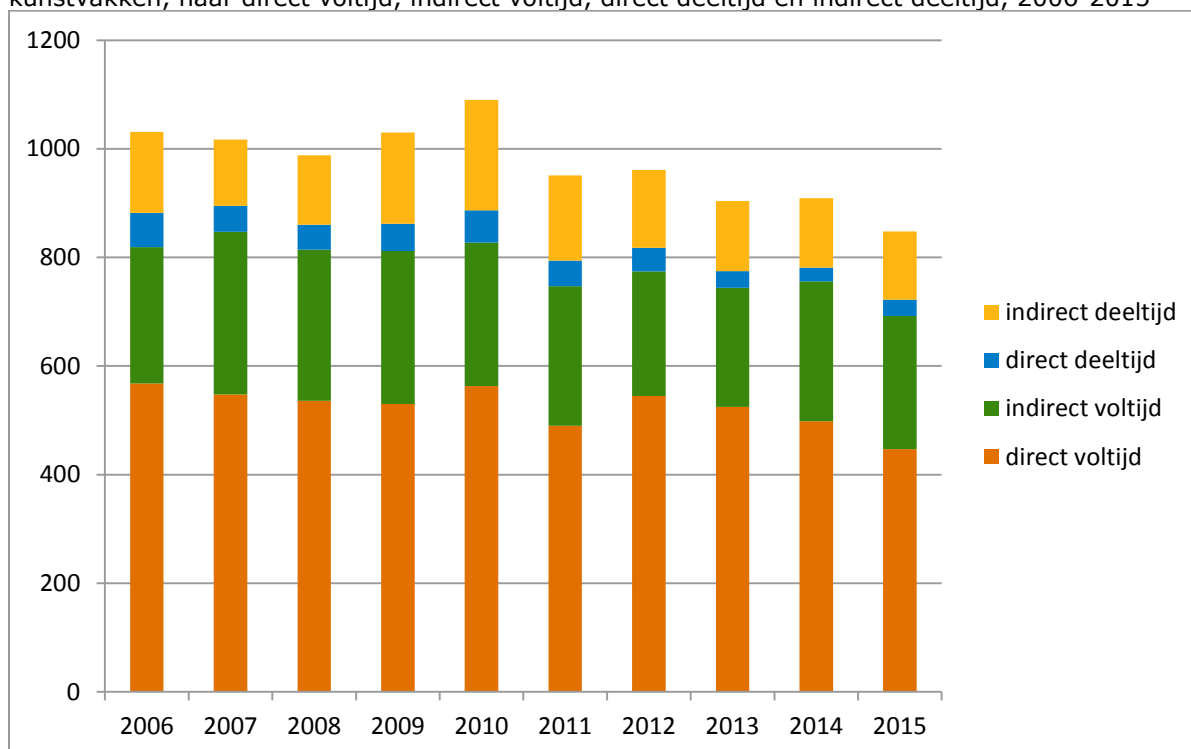
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016 op basis van CROHO

Figuur E2: Sector Onderwijs: aantal ingeschreven studenten aan bekostigde lerarenopleidingen voor kunstvakken, naar voltijd en deeltijd, 2006-2015

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur E3: Sector Onderwijs: aantal instromende studenten in bekostigde lerarenopleidingen voor kunstvakken, naar direct voltijd, indirect voltijd, direct deeltijd en indirect deeltijd, 2006-2015

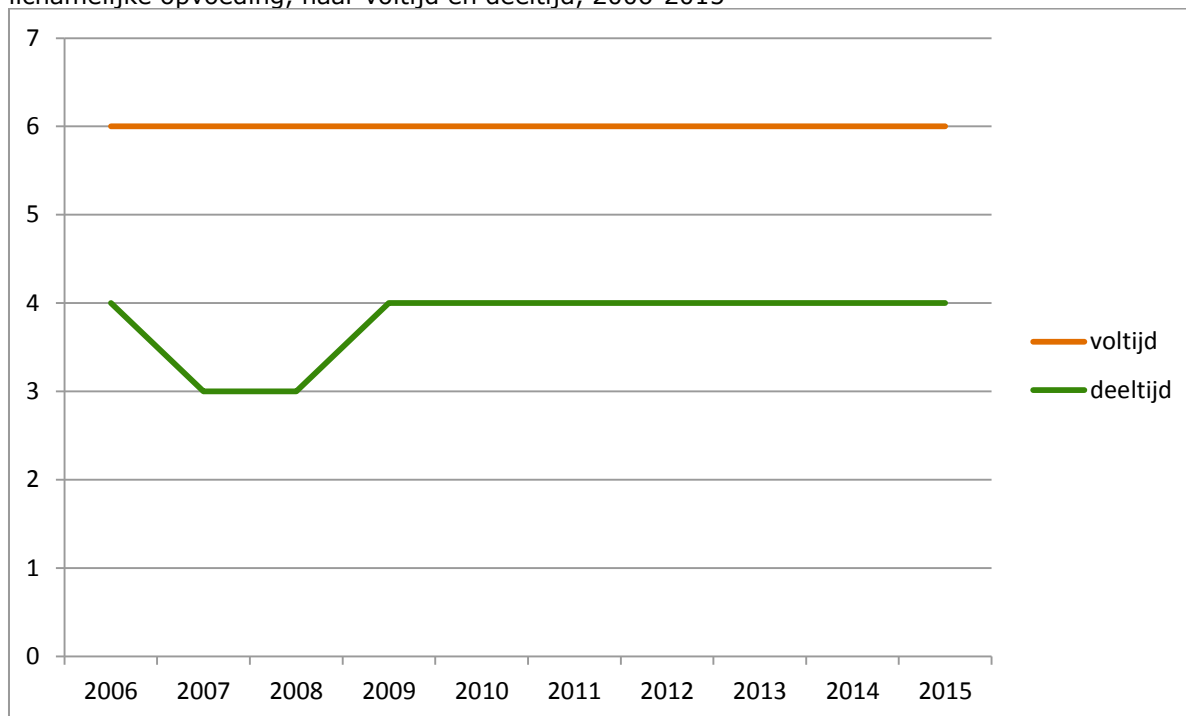

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Lerarenopleidingen voor lichamelijke opvoeding

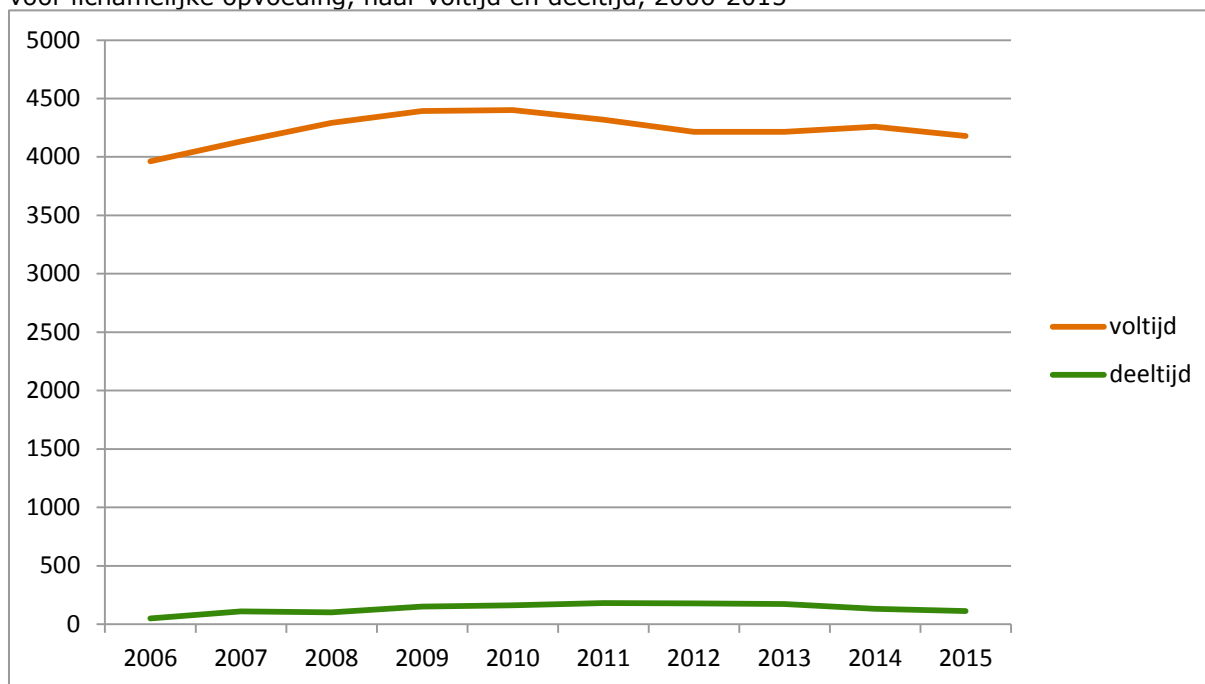
Er zijn 10 opleidingen lichamelijke opvoeding. Allen bekostigde opleidingen. In 2015 staan daar bijna 4.300 studenten ingeschreven. Het grootste deel van de nieuwe studenten in 2015 heeft nog niet eerder in het hoger onderwijs ingeschreven gestaan. De andere 250 studenten wel. De ingeschreven studenten studeren vrijwel allemaal in voltijd.

Figuur E4: Sector Onderwijs: aantal opleidingsvarianten van bekostigde lerarenopleidingen voor lichamelijke opvoeding, naar voltijd en deeltijd, 2006-2015

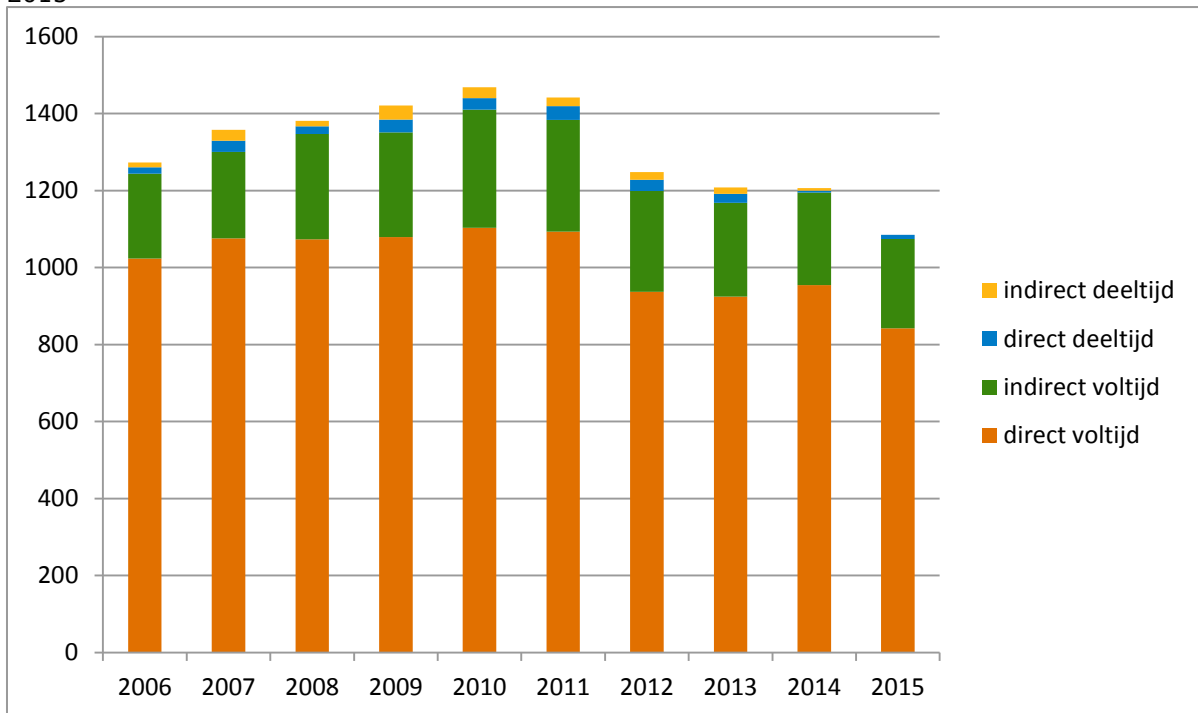
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016 op basis van CROHO

Figuur E5: Sector Onderwijs: aantal ingeschreven studenten aan bekostigde lerarenopleidingen voor lichamelijke opvoeding, naar voltijd en deeltijd, 2006-2015

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur E6: Sector Onderwijs: aantal instromende studenten in bekostigde lerarenopleidingen voor lichamelijke opvoeding, naar direct voltijd, indirect voltijd, direct deeltijd en indirect deeltijd, 2006-2015

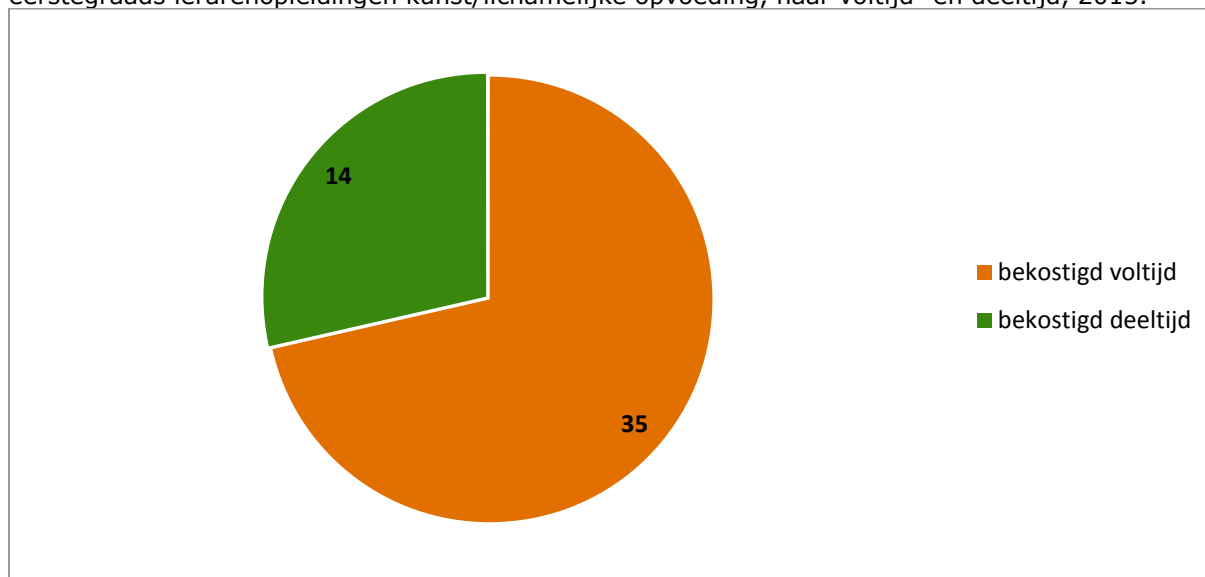

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

De eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding

Alle eerstegraadslerarenopleidingen kunst of lichamelijke opvoeding zijn bekostigde hbo-bacheloropleidingen. Het gaat om in totaal 35 instelling-opleidingscombinaties (brin-isat). Alle 35 opleidingen worden in de voltijd variant aangeboden; 14 van de 35 opleidingen ook in deeltijd. Bij enkele deeltijdopleidingen staan in 2015 geen studenten ingeschreven.

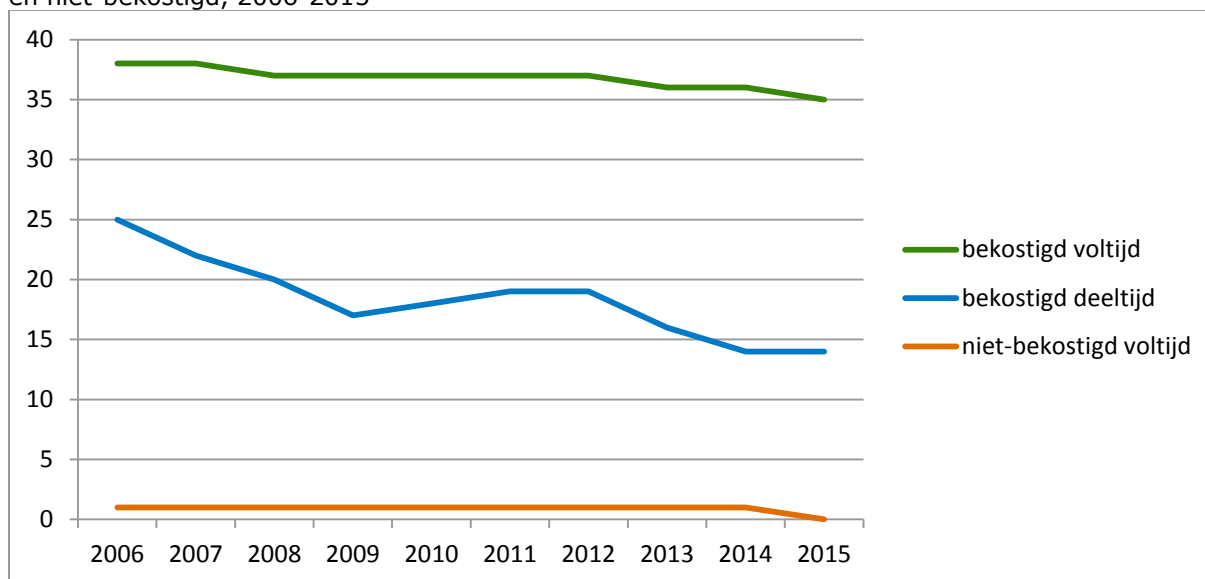
Figuur E7: Sector Onderwijs: aantal bekostigde varianten (brin-isat, voltijd en deeltijd apart) eerstegraads lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd- en deeltijd, 2015.

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016 op basis van CROHO

Het aantal bekostigde voltijdsvarianten neemt enigszins af van 38 in 2006 tot 35 in 2015. Ook bij het bekostigd deeltijdonderwijs neemt het aantal opleidingsvarianten af van 25 varianten in 2006 tot 17 in 2009. In 2010 en 2011 neemt het aantal iets toe, maar vanaf 2012 neemt het aantal opleidingsvarianten verder af van 19 tot 14. Tot en met 2014 was er één niet-bekostigde voltijd opleiding binnen deze subsector.

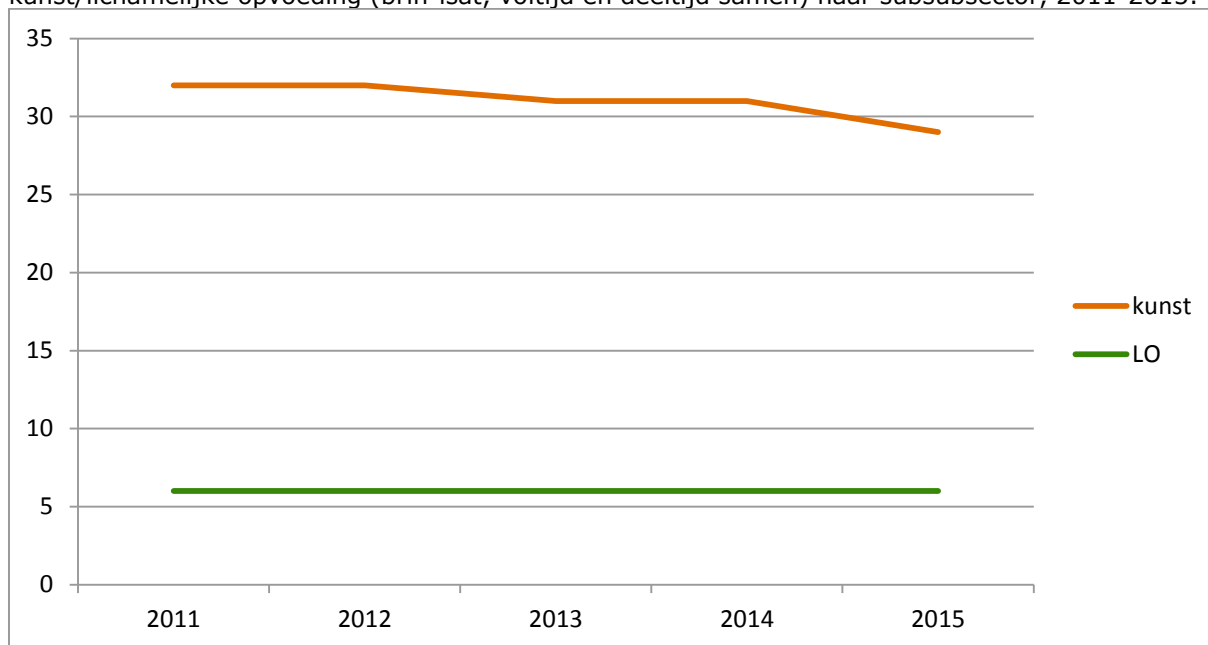
Figuur E8: Sector Onderwijs: ontwikkeling aantal varianten (brin-isat, voltijd en deeltijd apart) eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd- en deeltijd, bekostigd en niet-bekostigd, 2006-2015

Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016 op basis van CROHO

Het aantal eerstegraadslerarenopleidingen lichamelijke opvoeding is de laatste vijf jaar constant. Het aantal eerstegraadslerarenopleidingen kunst neemt iets af van 32 in 2011 naar 29 in 2015. Zie figuur E9.

Figuur E9: Sector Onderwijs: aantal bekostigde en niet-bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding (brin-isat, voltijd en deeltijd samen) naar subsector, 2011-2015.

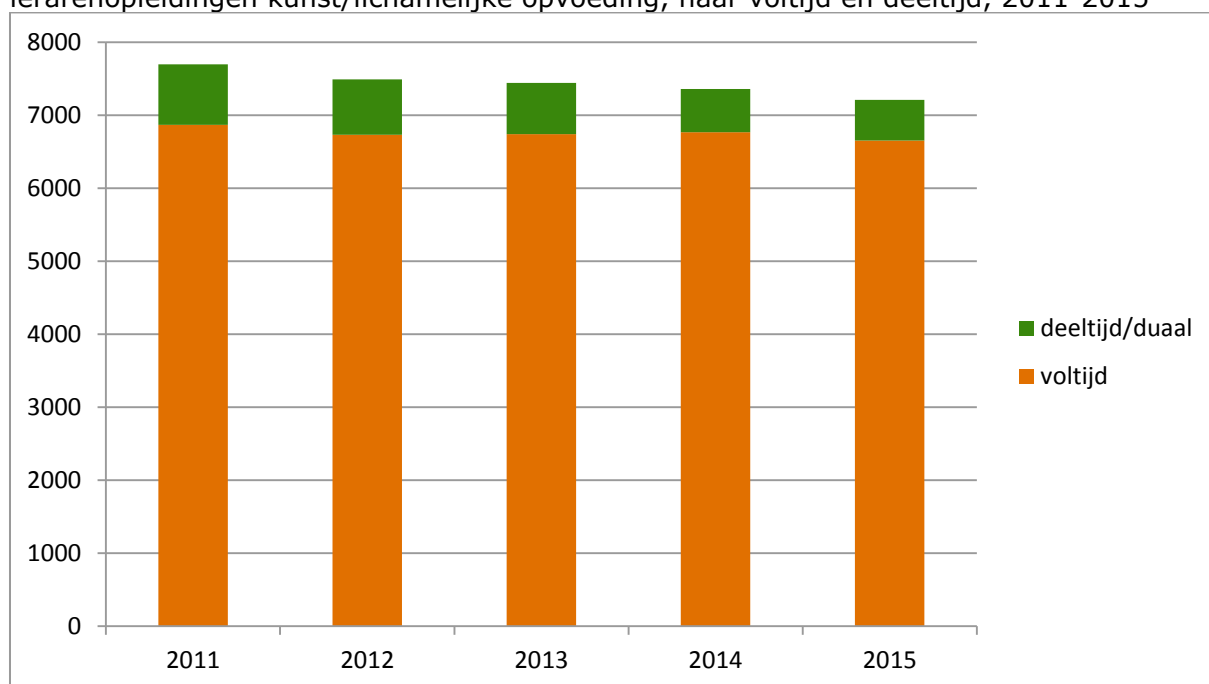
Bron: Inspectie van het Onderwijs, 2016 op basis van CROHO

Inschrijvingen aan de eerstegraads opleidingen

Het aantal ingeschreven studenten aan de bekostigde eerstegraads kunst / lo lerarenopleidingen is in de afgelopen jaren enigszins afgenomen. In een periode van vijf jaar is het aantal deeltijdstudenten met een derde afgenomen (van 827 inschrijvingen naar 556 inschrijvingen). Het aantal voltijdstudenten is in de afgelopen vijf jaar met 3 procent slechts licht gedaald tot een totaal van 6.654 inschrijvingen in 2015.

Het percentage inschrijvingen in gehele sector Onderwijs is tussen 2011 en 2015 met 14 procent afgenomen. In het totale hoger onderwijs is het aantal studenten in die periode juist gegroeid (22%)

Figuur E10: Sector Onderwijs: aantal inschrijvingen in bekostigde eerstegraads-lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd en deeltijd, 2011-2015

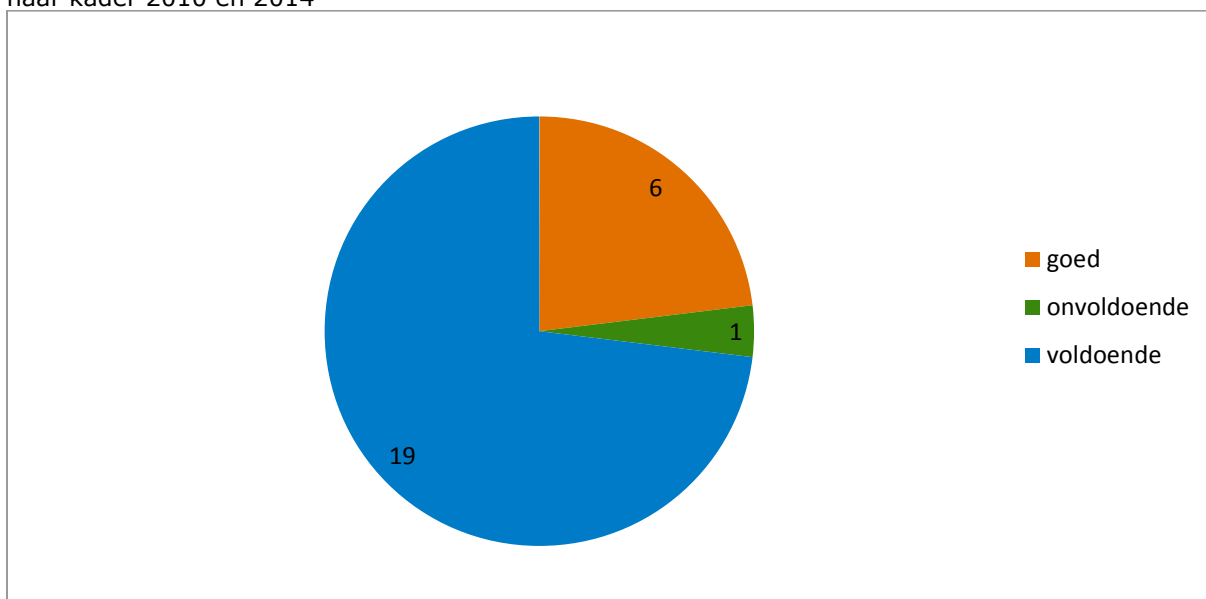
Bron: BRON-HO; DUO, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Onderwijskwaliteit: accreditaties

In deze subsector zijn 25 bestaande opleidingen geaccrediteerd in het bekostigde segment en 1 niet-bekostigde. Er zijn geen nieuwe opleidingen geaccrediteerd.

Bij de accreditatie zijn zes opleidingen beoordeeld met 'goed' en negentien met 'voldoende'. Eén opleiding werd beoordeeld met een 'onvoldoende' en kreeg een hersteltermijn.

Figuur E11: Sector Onderwijs: aantal eindoordelen van bekostigde en niet-bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding actief in 2013/2014 en/of 2014/2015 naar kader 2010 en 2014*

Bron: NVAO, bewerkingen door Inspectie van het Onderwijs, 2016

* In de loop van de tijd heeft de NVAO verschillende beoordelingskaders gebruikt. Het kader 2003 en kader 2010 beoordelen een opleiding op verschillende punten, waardoor de uitkomsten niet te vergelijken of bij elkaar op te tellen zijn. De kaders 2010 en 2014 zijn wel vergelijkbaar.

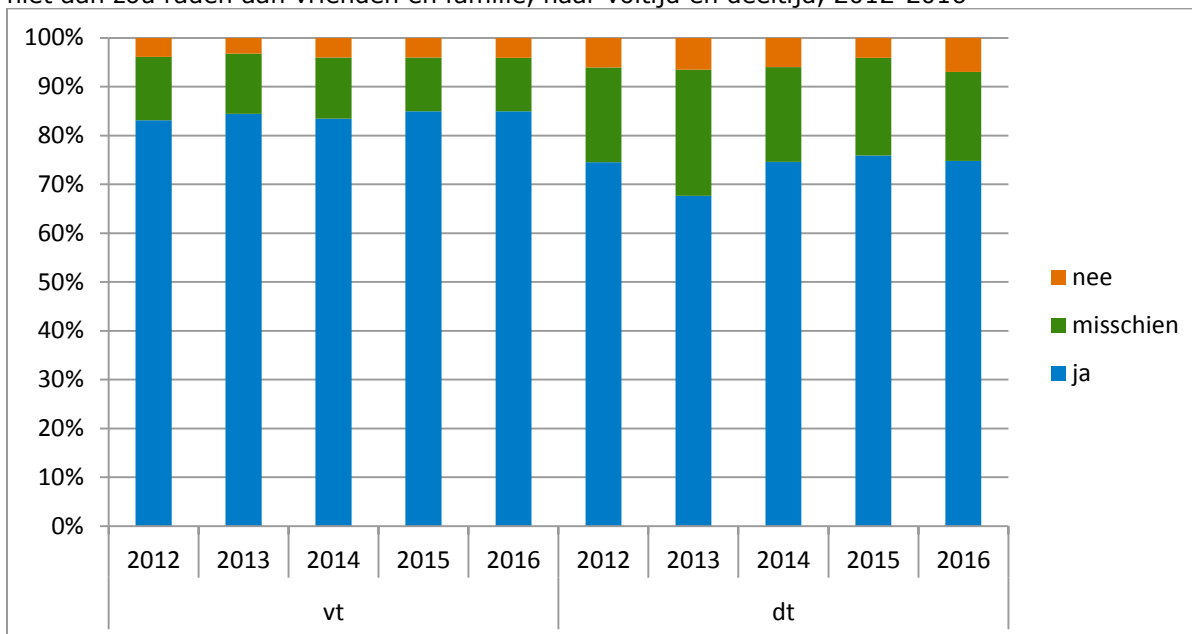
Het aantal accreditaties komt niet overeen met het hiervoor genoemde aantal eerstegraads lerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding. Het verschil wordt veroorzaakt door een aantal factoren. Deze zijn beschreven bij de indicator Accreditaties.

Tevredenheid: studie aanraden?

Deeltijdstudenten raden hun opleiding minder vaak aan dan voltijdstudenten. Dat is al een aantal jaar zo. In 2016 zou 85 procent van de voltijdstudenten hun opleiding aan anderen aanraden, tegen 75 procent van de deeltijdstudenten.

Voor het totale hoger beroepsonderwijs lagen de percentages op 72 procent aanraders voor de deeltijdopleiding en 76 procent voor de voltijdopleiding.

Figuur E12: Sector Onderwijs: percentage studenten aan bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dat de opleiding wel, misschien en niet aan zou raden aan vrienden en familie, naar voltijd en deeltijd, 2012-2016

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

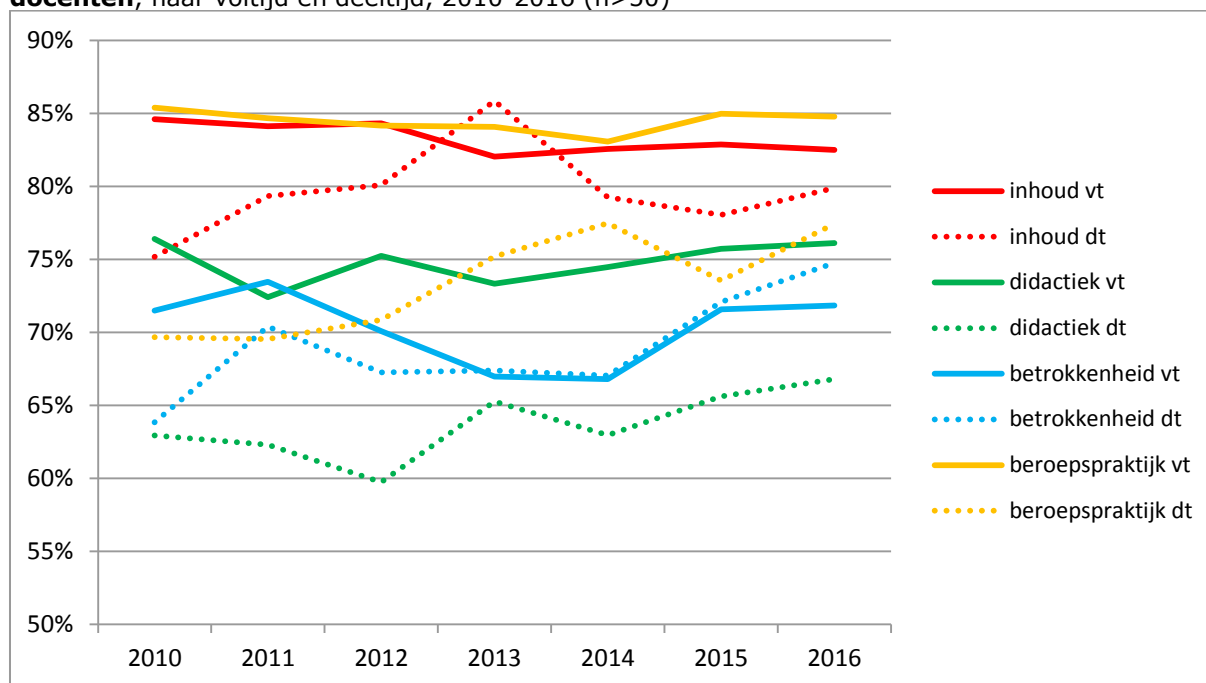
Tevredenheid: over docenten

Voltijdstudenten in deze subsector zijn het meest tevreden over de kennis van de beroepspraktijk van docenten. Het percentage deeltijdstudenten dat hier tevreden over is, ligt 8 procent lager. Deeltijdstudenten zijn het meest tevreden over de inhoudelijke kennis van de docenten.

Het minst tevreden zijn de voltijdstudenten over de betrokkenheid van docenten. Deeltijdstudenten zijn het minst tevreden over de didactische kwaliteit van docenten.

In het totale hoger onderwijs (bekostigde voltijd hbo-bachelor opleidingen) zijn de studenten het meest tevreden over de kennis van docenten over de beroepspraktijk (72%) en het minst tevreden over de didactische kwaliteiten van docenten (57%). In de bekostigde deeltijdopleidingen zijn studenten het meest tevreden over de inhoudelijke kennis van de docenten (73%) en het minst over de didactische kwaliteit (61%).

Figuur E13: Sector Onderwijs: percentage studenten in bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dat (zeer) tevreden is over **vier aspecten van tevredenheid over docenten**, naar voltijd en deeltijd, 2010-2016 (n>50)

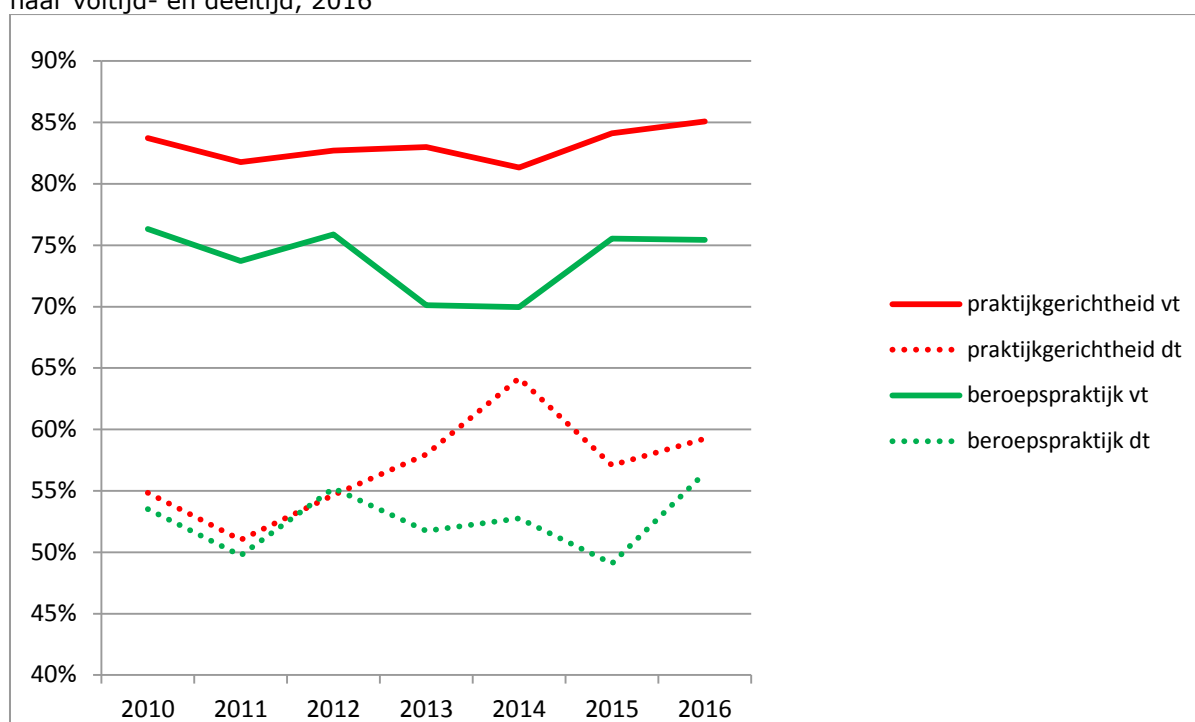
Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tevredenheid: over praktijkaspecten

De tevredenheid van de deeltijdstudenten eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding over de praktijkgerichtheid van de opleiding en het contact met de beroepspraktijk is een stuk lager dan van de studenten in deze voltijdopleidingen. (zie Figuur E14).

Ter vergelijking; In het totale hoger onderwijs (bekostigde voltijd hbo-bacheloropleidingen) is de tevredenheid over de praktijkgerichtheid in 2016 68 procent. Voor de deeltijdopleidingen is dat 63 procent. Voor de indicator contact met de beroepspraktijk geldt dat 60 procent van de voltijd studenten in het totale hbo-bacheloronderwijs tevreden is en 50 procent van de deeltijdstudenten.

Figuur E14: Sector Onderwijs: percentage studenten aan bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dat tevreden is over de praktijkgerichtheid van de opleiding en het contact met de beroepspraktijk tijdens de opleiding, naar voltijd- en deeltijd, 2016

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tevredenheid: over de basis die de opleiding biedt

Hoe tevreden zijn de studenten over de basis die de opleiding biedt voor de start op de arbeidsmarkt? En over de basis die de opleiding biedt voor hun verdere ontwikkeling op de arbeidsmarkt? De studenten in de lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding zijn in 2013/2014 minder tevreden over de basis voor de start op de arbeidsmarkt dan over de basis die de opleiding biedt voor de verdere ontwikkeling op de arbeidsmarkt. Dat verschil neemt in de loop van de jaren toe. De tevredenheid over de basis voor de start op de arbeidsmarkt daalt sterker dan de tevredenheid over de basis voor verdere ontwikkeling. In 2012/2013 zien we bij beide indicatoren een lichte stijging van de tevredenheidspercentages en in 2013/2014 een stabiel percentage.

In vergelijking met het totale hbo bacheloronderwijs zijn er bij de lerarenopleidingen kunst / lichamelijke opvoeding meer tevreden studenten over de basis die de opleiding biedt voor de start op de arbeidsmarkt (52% versus 54%). Voor de basis die de opleiding biedt voor de verdere ontwikkeling op de arbeidsmarkt zijn er in het totale hbo bachelor onderwijs (68%) iets minder tevreden studenten dan bij de lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding (70%).

Figuur E15: Sector Onderwijs: percentage studenten aan bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dat (zeer) tevreden is over de basis die de opleiding biedt voor de start op de arbeidsmarkt en voor verdere ontwikkeling op de arbeidsmarkt, 2007/2008-2013/2014.

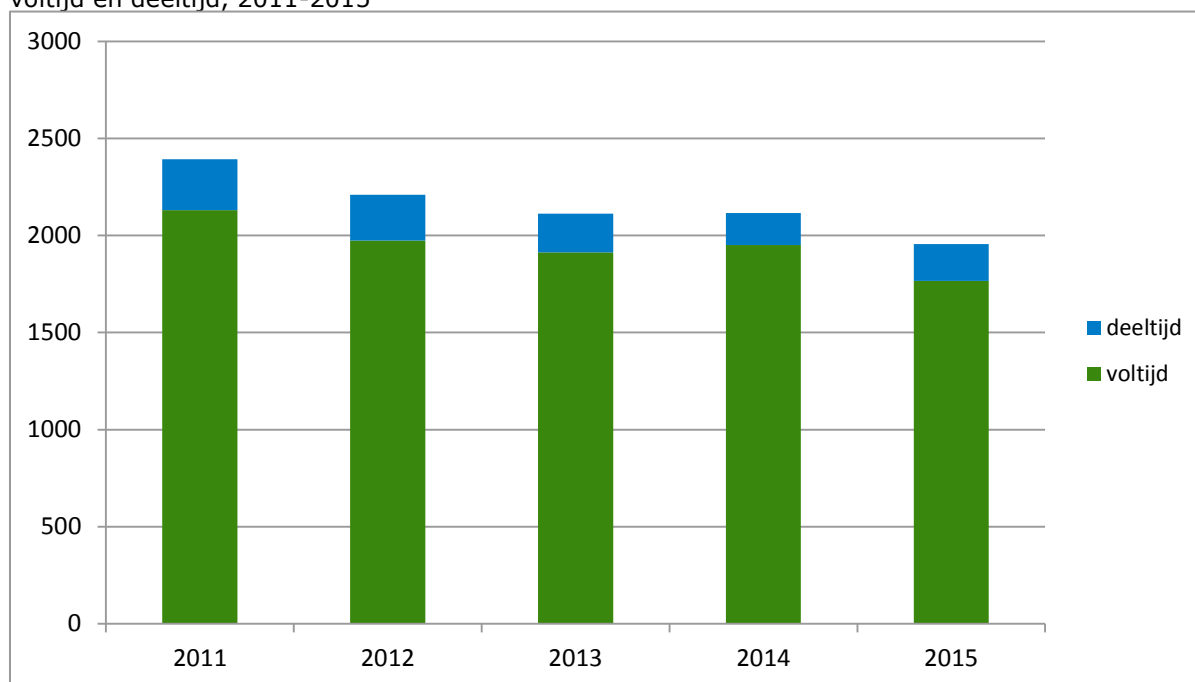
Bron: HBO-monitor 2016, ROA, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Starten met de studie

In opleidingen van de subsector eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding daalt het aantal studenten dat instroomt in de loop van de jaren. In vijf jaar tijd daalt het aantal nieuwe studenten met 20 procent.

De studenten die instromen, kiezen hoofdzakelijk voor een voltijdopleiding. De meeste van hen hebben nog niet eerder een opleiding in het hoger onderwijs gevolgd (directe instroom).

Figuur E16: Sector Onderwijs: aantal instromende studenten (directe en indirecte samengenomen*) in bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd en deeltijd, 2011-2015

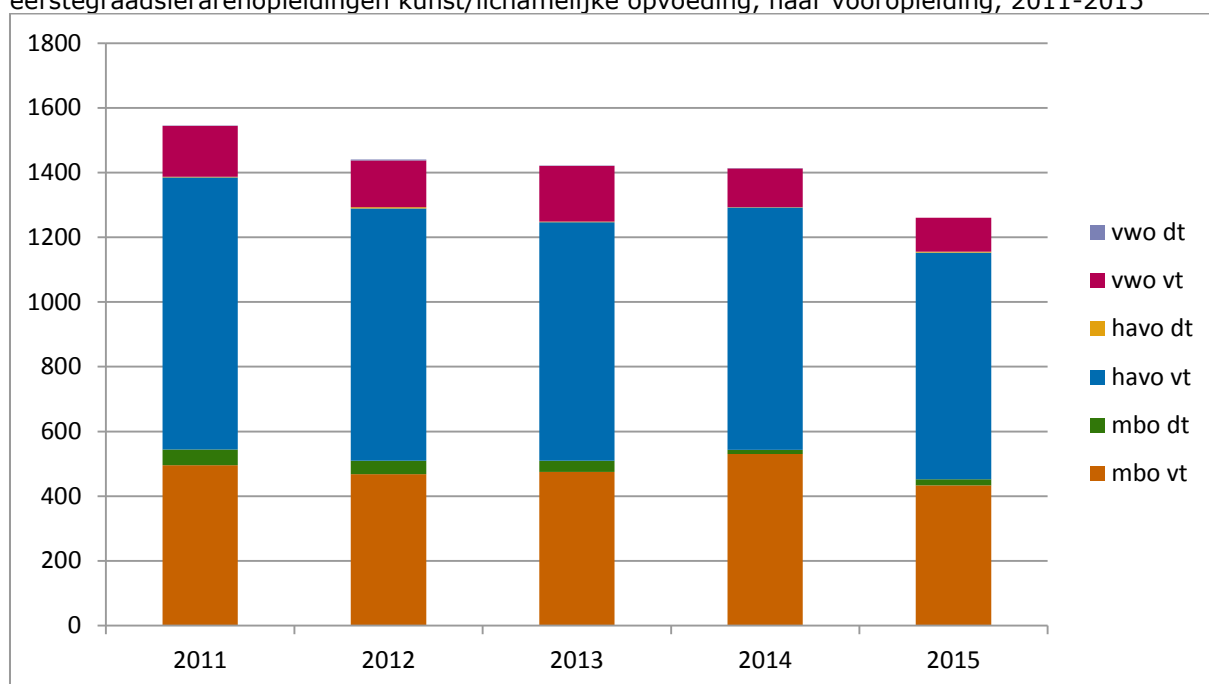
Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

* Met de term directe instroom duiden we studenten aan die niet alleen voor het eerst aan de betreffende opleiding beginnen maar ook voor het eerst in het hoger onderwijs staan ingeschreven. Dit zijn bijvoorbeeld studenten die uit het voortgezet onderwijs of het mbo komen. Indirect instromende studenten is een aanduiding voor de groep die al eerder in het hoger onderwijs stond ingeschreven in een andere studie, maar zich nu voor het eerst heeft ingeschreven voor de betreffende opleiding.

Bezien we de instroom naar vooropleiding, dan wordt duidelijk dat er in 2015 zowel procentueel als absoluut minder studenten instromen met een mbo-vooropleiding dan in de jaren ervoor.

Hoewel de instromende havisten percentagegewijs toenemen, neemt deze instroom in absolute aantallen af.

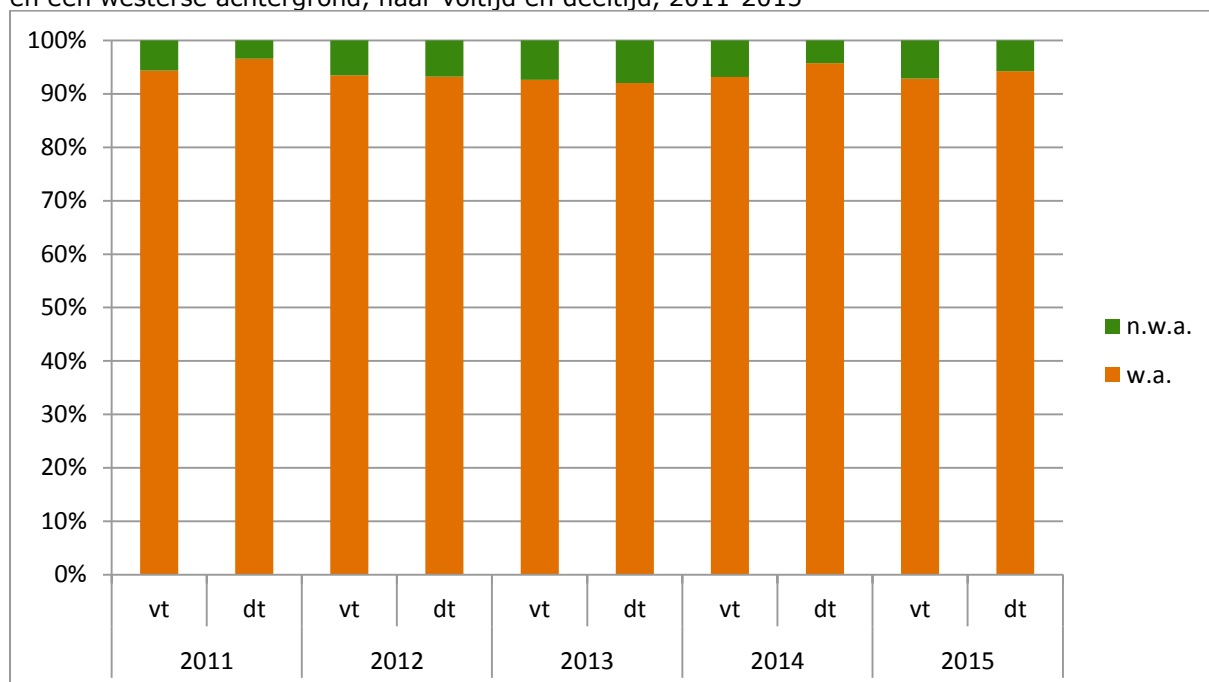
Figuur E17: Sector Onderwijs: aantal direct instromende studenten in bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar vooropleiding, 2011-2015

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Een klein deel van de studenten die een eerstegraadslerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding volgen, heeft een niet-westerse achtergrond. Het percentage schommelt de afgelopen vijf jaar tussen de 4 en 7 procent.

Figuur E18: Sector Onderwijs: gestapeld percentage instroom (direct en indirect) in bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding van studenten met een niet-westerse en een westerse achtergrond, naar voltijd en deeltijd, 2011-2015

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

n.w.a.: studenten met een niet-westerse achtergrond

w.a.: studenten met een westerse achtergrond

De instroom van mannen bij de voltijd opleidingen van de eerstegraadslerarenopleidingen kunst/ lo is groter dan die van de vrouwen. Het betreft ruim 52 procent van de studenten die nieuw instromen in 2015. Bij de deeltijdopleidingen is dit andersom.

Figuur E19: Sector Onderwijs: percentage instroom (direct en indirect) in bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar mannen en vrouwen, voltijd en deeltijd, 2011-2015

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tijdens de studie

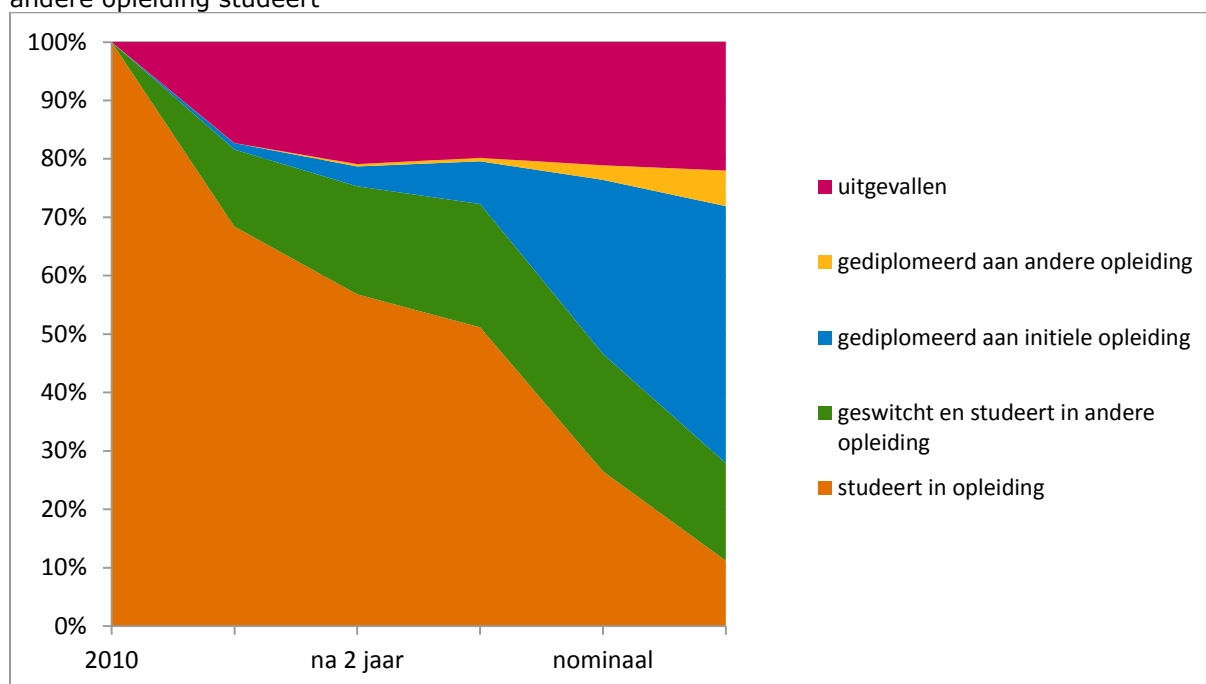
Een eerstegraadslerarenopleiding kunst of lichamelijke opvoeding duurt vier jaar. Om de ontwikkeling van een specifieke groep (voltijd) studenten te volgen tijdens die vier jaar, analyseren we het studiesucces van de groep studenten die in 2010 startte met de opleiding.

Van de groep die in 2010 startte, blijkt in 2015 44 procent een diploma te hebben gehaald aan een eerstegraadslerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding. Ruim 6 procent van deze groep heeft tegen die tijd een diploma gehaald bij een andere opleiding. Dit wordt weergegeven met respectievelijk het blauwe vlak en het gele vlak in Figuur E20.

In 2015 studeert nog bijna 28 procent van de starters uit 2010, waarvan wie iets minder dan de helft aan een eerstegraadslerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding (oranje vlak). Iets meer dan de helft van de groep is van studie gewisseld en studeert aan een andere opleiding (groene vlak). Dit kan een opleiding zijn in de sector Onderwijs, in een andere sector of in het wo.

22 procent studeert niet meer in het hoger onderwijs (rode vlak) en is daarmee uitgevallen (zie figuur E20).

Figuur E20: Sector Onderwijs: gestapeld percentage studenten in bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleiding kunst/ lichamelijke opvoeding dat gedurende vijf jaar na de start van de opleiding in 2010 uitvalt, een diploma haalt aan deze of een andere opleiding, niet meer studeert of aan een andere opleiding studeert

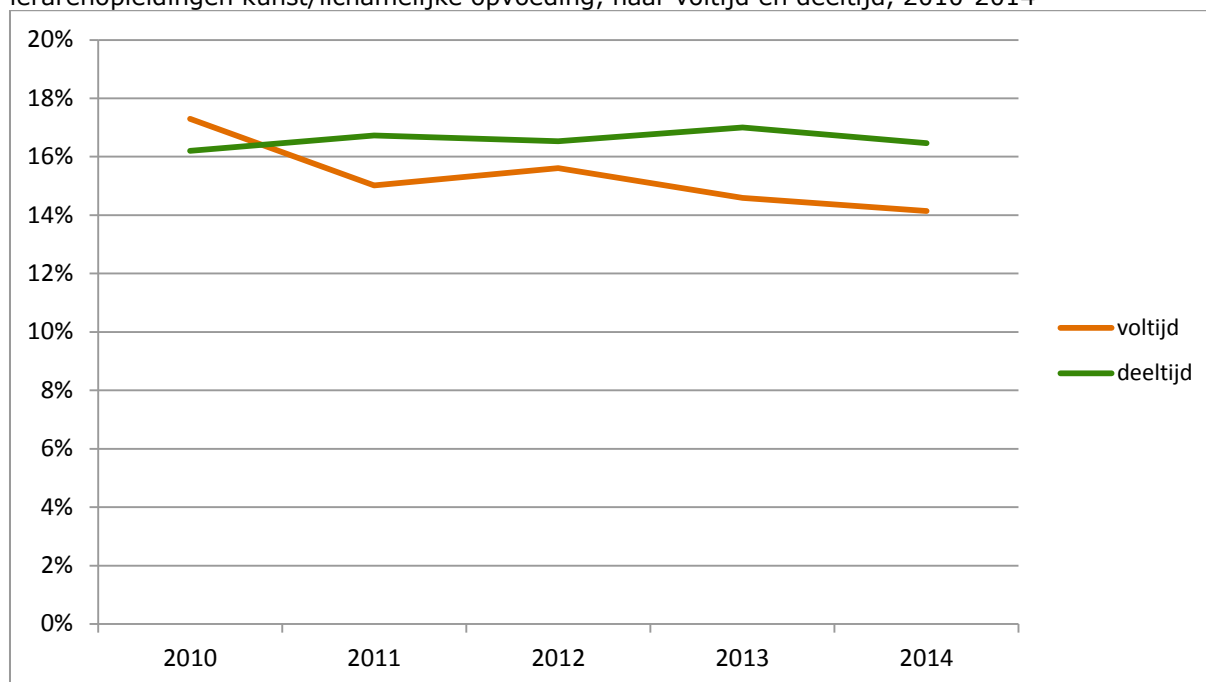
Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Tijdens de studie: uitval studenten

Hiervoor zagen we dat van de totale groep voltijd studenten die in 2010 met de eerstegraadslerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding is gestart, is 22 procent na vijf jaar uitgevallen. Dat betekent dat deze studenten niet meer staan ingeschreven in het hoger onderwijs.

Voor een specifieke startgroep kunnen we weergeven hoeveel procent na vijf jaar is uitgevallen. We kunnen ook bekijken welk percentage na één jaar is uitgevallen. Deeltijdstudenten vallen vaker uit (14%) dan voltijdstudenten (ruim 16%). In 2010 lag deze verhouding omgekeerd en vielen voltijdstudenten juist vaker uit dan deeltijdstudenten. In het totale hoger onderwijs is dat 17 procent (voltijd) en 24 procent (deeltijd).

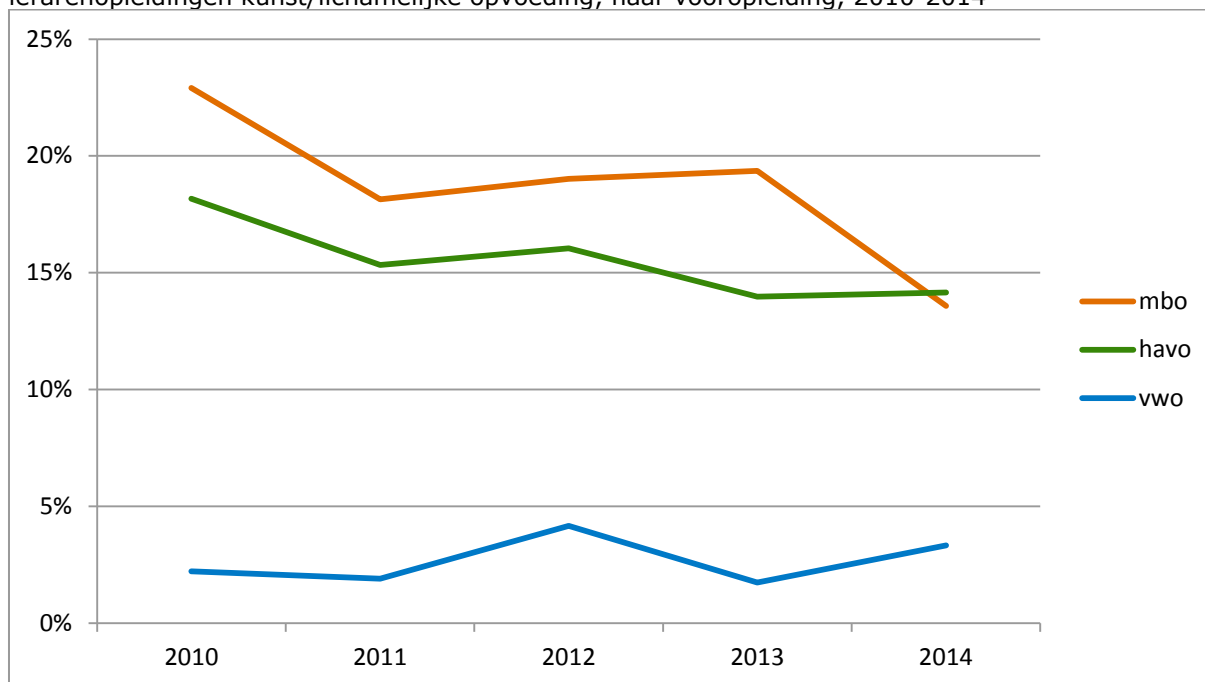
Figuur E21: Sector Onderwijs: percentage uitval (na een jaar) uit bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd en deeltijd, 2010-2014

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Als we kijken naar de vooropleiding van de studenten die na een jaar uitvallen, dan is het opvallend dat studenten met een mbo-vooropleiding in 2014 even vaak uitvallen als studenten met een havo-vooropleiding. Dit was de jaren ervoor niet het geval. Toen vielen mbo'ers vaker uit dan havisten.

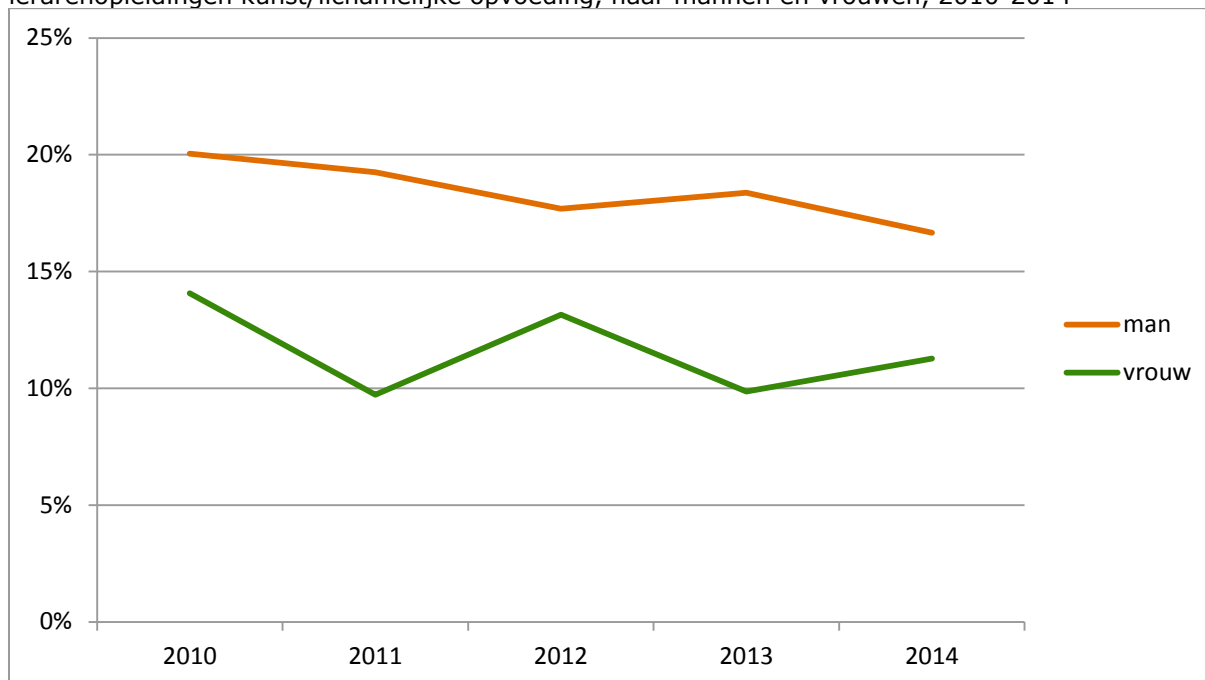
Figuur E22: Sector Onderwijs: percentage uitval (na een jaar) uit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar vooropleiding, 2010-2014

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Ook in deze subsector vallen mannen vaker uit dan vrouwen. In 2014 viel ruim 11 procent van de vrouwen uit en bijna 17 procent van de mannen.

Figuur E23: Sector Onderwijs: percentage uitval (na een jaar) uit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar mannen en vrouwen, 2010-2014

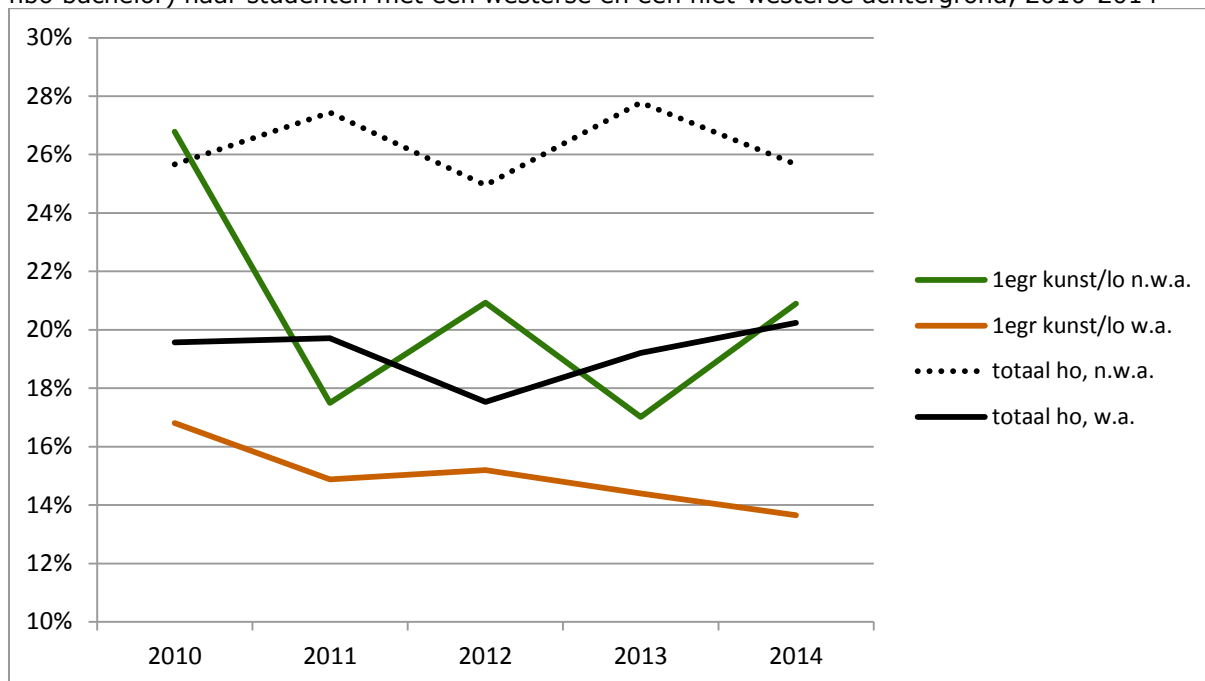

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het percentage uitval van studenten met een niet-westerse achtergrond ligt veel lager dan het uitvalpercentage van deze groep in de hbo-bacheloropleidingen in het totale hoger onderwijs. In 2014 lagen die verhoudingen nog anders. Na dat jaar is het

percentage van studenten met een niet-westerse achtergrond dat stopt met de lerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding rap gedaald. Het percentage ligt echter nog wel boven het uitvalpercentage van studenten met een westerse achtergrond.

Figuur E24: Sector Onderwijs: percentage uitval (na een jaar) uit bekostigde voltijd eerstegraads-lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding en het totale hoger onderwijs (bekostigd voltijd hbo bachelor) naar studenten met een westerse en een niet-westerse achtergrond, 2010-2014

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016
 n.w.a.: studenten met een niet-westerse achtergrond
 w.a.: studenten met een westerse achtergrond

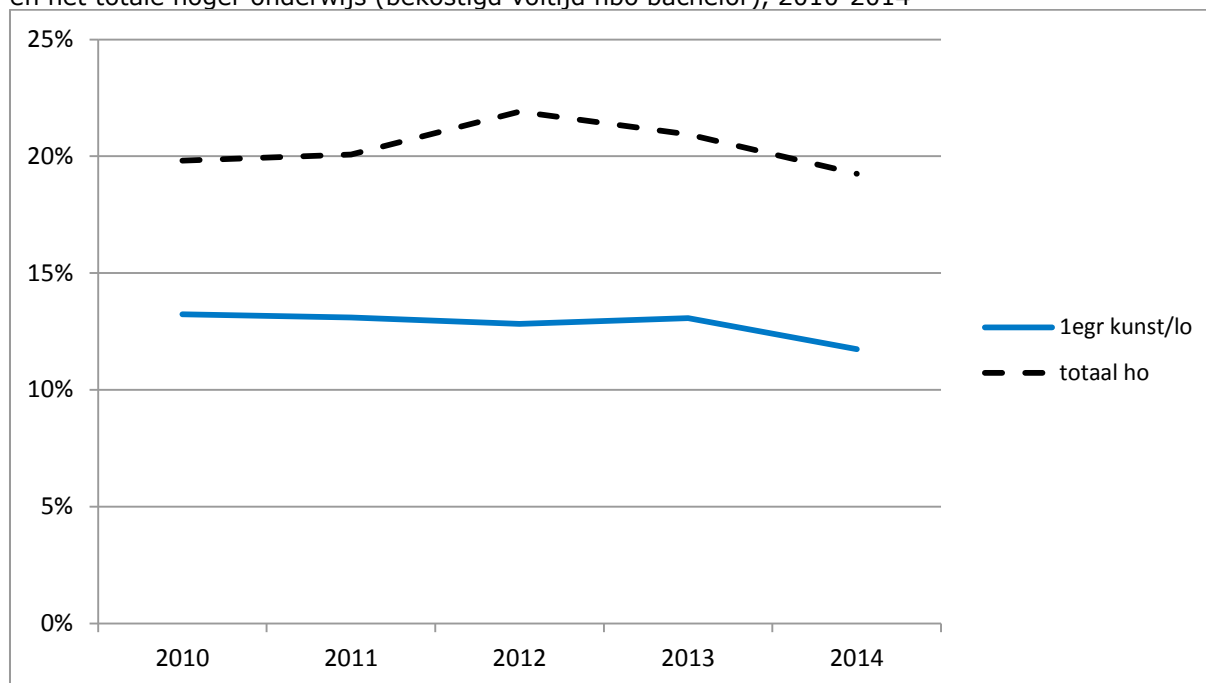
Tijdens de studie: veranderen van opleiding

Van de groep voltijd studenten die in 2010 startte met een lerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding, is na vijf jaar in totaal 15 procent overgestapt naar een andere opleiding (switch).

Bekijken we het percentage switchers na één jaar, dan kijken we naar het percentage (voltijd) studenten dat na een jaar ingeschreven te hebben gestaan bij de opleiding, het jaar daarop staat ingeschreven bij een andere opleiding. Het gaat dan om bijna 12 procent van de studenten die zijn gestart met de lerarenopleiding kunst of lichamelijke opvoeding.

Studenten in lerarenopleidingen kunst en lichamelijke opvoeding veranderen minder vaak van opleiding dan hbo-bachelorstudenten in het totale hoger onderwijs. Het verschil in 2014 is 7 procentpunten. In het totale hbo-bacheloronderwijs is het percentage studenten dat van opleiding wisselt in 2012 hoger dan de jaren ervoor. Die piek is er niet bij de lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding.

Figuur E25: Sector Onderwijs: percentage studenten dat na een jaar naar een andere opleiding overstapt vanuit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding en het totale hoger onderwijs (bekostigd voltijd hbo bachelor), 2010-2014

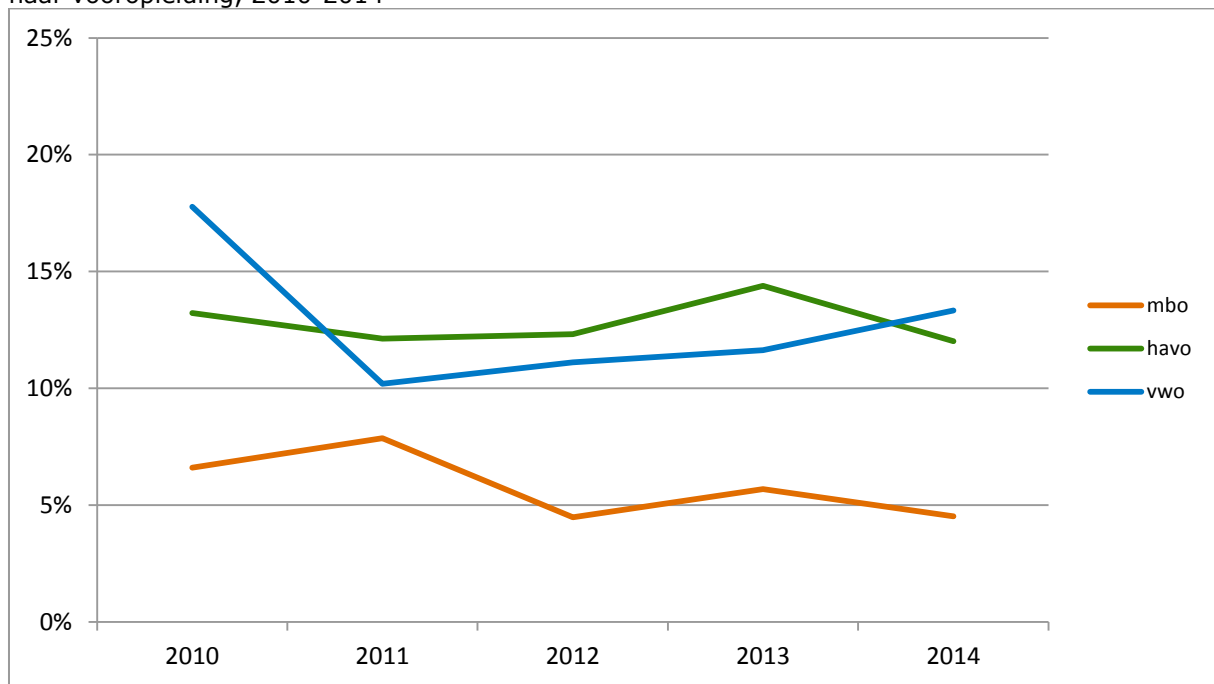

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het aantal studenten dat van opleiding wisselt, hebben we ook bestudeerd naar vooropleiding. De groep studenten met een vwo-vooropleiding wisselt de laatste jaren weer vaker van opleiding dan daarvoor.

Bij de groepen studenten met een havo- of mbo-vooropleiding veranderen het laatste jaar juist minder studenten van opleiding. Studenten met een mbo-vooropleiding switchen per jaar steeds minder. Zij veranderen ook minder van opleiding dan studenten met een havo- of een vwo-vooropleiding. In het jaar 2013 veranderden vrij veel studenten met een havo-vooropleiding van opleiding; in Figuur E26 is deze piek duidelijk te zien. Het percentage switchende havisten lag dat jaar op 14 procent.

Figuur E26: Sector Onderwijs: percentage studenten dat na een jaar naar een andere opleiding overstapt vanuit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar vooropleiding, 2010-2014

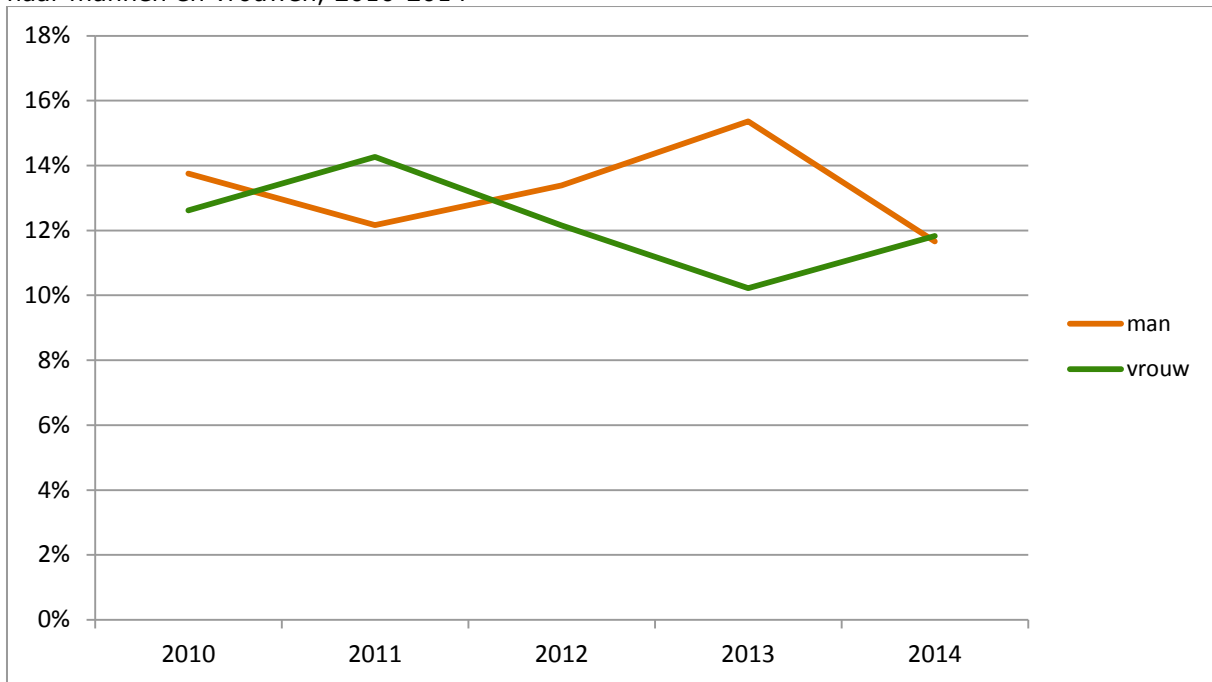

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Van de groep studenten die van studie wisselt, hebben we de groep gevolgd die vervolgens een studie kiest in een andere sector dan de sector Onderwijs. Bij deze groep zien we een zelfde verloop als het gaat om vooropleiding als hierboven. De switch naar een andere sector maakt een groot gedeelte uit van de totale switch binnen de gehele (sub)sector.

Bij de lerarenopleidingen kunst of lichamelijke opvoeding veranderen soms de mannen vaker van opleiding en soms de vrouwen. In 2011 veranderen vrouwen vaker van opleiding dan mannen. In 2013 is het andersom: 10 procent van de vrouwen switcht en 15 procent van de mannen. In 2014 verandert hetzelfde percentage vrouwen als mannen van opleiding: 12 procent.

Figuur E27: Sector Onderwijs: percentage studenten dat na een jaar naar een andere opleiding overstapt vanuit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding, naar mannen en vrouwen, 2010-2014

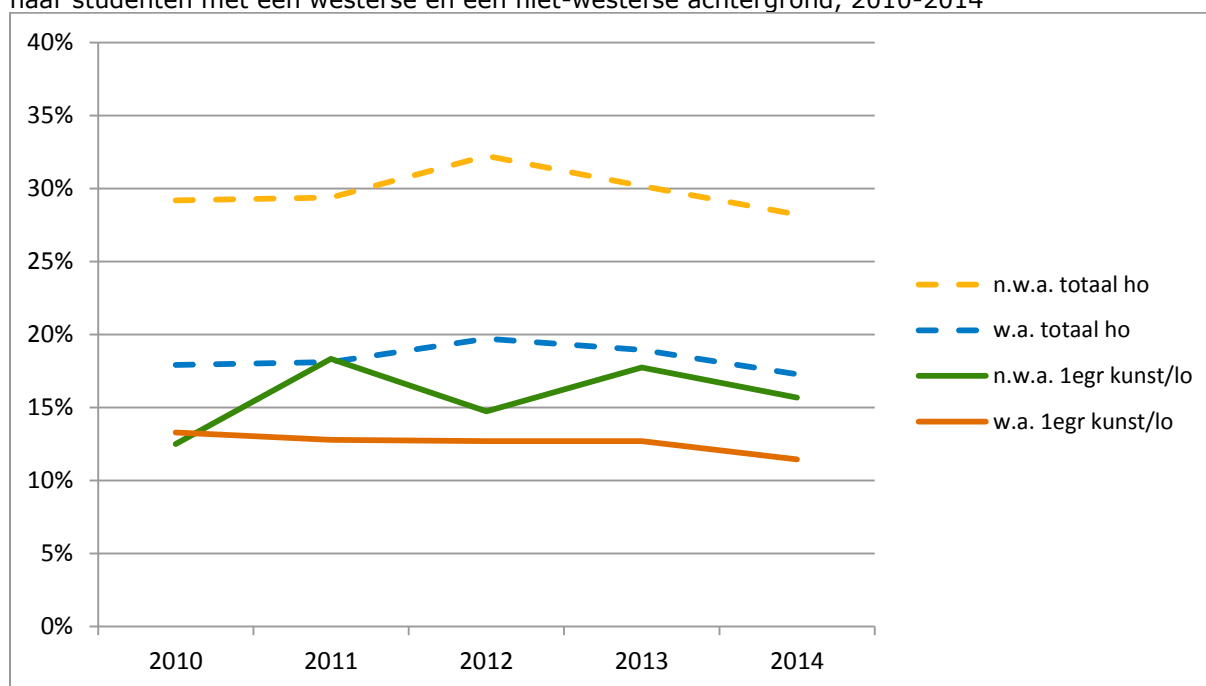

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Studenten met een niet-westerse achtergrond veranderen veel minder vaak van opleiding in de lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dan in hbo-bacheloropleidingen in het totale hoger onderwijs. Het percentage switchers in deze groep ligt in het totale hoger onderwijs in 2014 op 28 procent en in de subsector ligt dat op nog geen 16 procent.

Bij de studenten met een westerse achtergrond is het verschil in percentage switchers in de subsector en het totale hoger onderwijs veel kleiner. Ruim 17 procent switcht in het totale hbo-bacheloronderwijs. Bij de lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding is dat iets minder dan 16 procent.

Figuur E28: Sector Onderwijs: percentage studenten dat na een jaar naar een andere opleiding overstapt vanuit bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding, naar studenten met een westerse en een niet-westerse achtergrond, 2010-2014

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

n.w.a.: studenten met een niet-westerse achtergrond

w.a.: studenten met een westerse achtergrond

Voor alle bovengenoemde percentages geldt dat als studenten switchen van opleiding, tussen de 10 en 15 procent hiervan een opleiding kiest in een andere sector.

Studiesucces: rendement

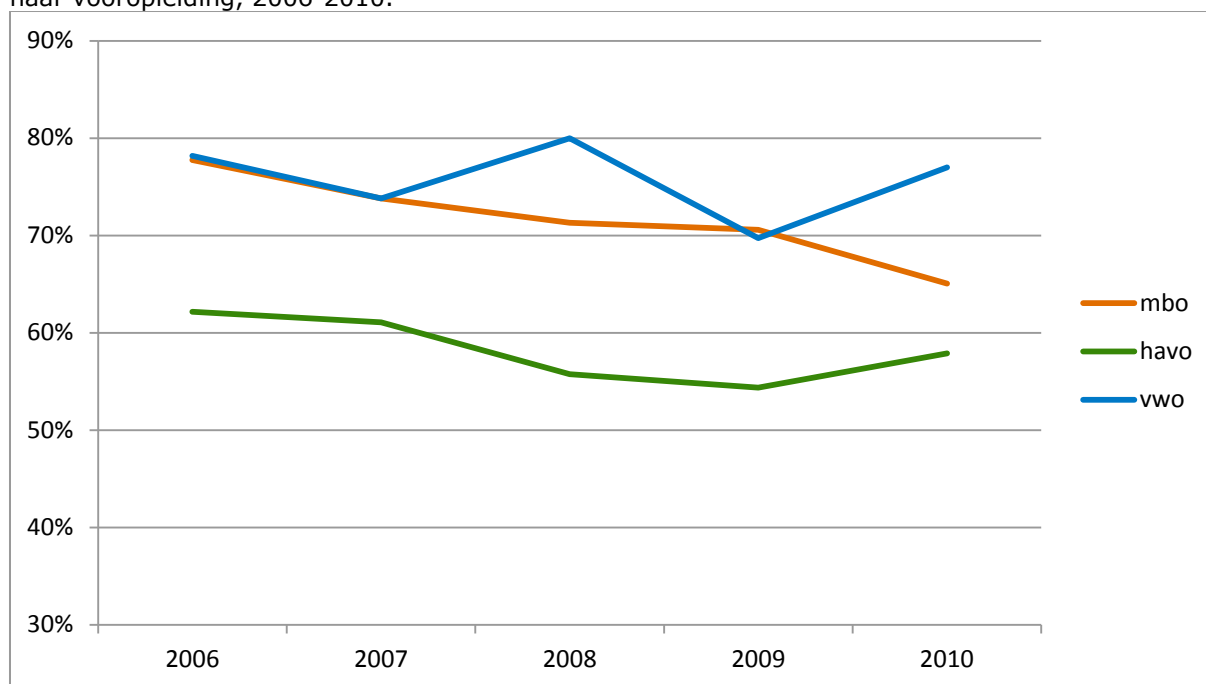
In 2015 heeft 44 procent van de groep voltijd studenten die in 2010 startte een diploma gehaald aan een eerstegraadslerarenopleiding kunst/lichamelijke opvoeding. 6 procent heeft op dat moment een diploma gehaald bij een andere opleiding.

Als we in 2015 niet het percentage gediplomeerden van de startgroep uit 2010 nemen maar het percentage gediplomeerden van de groep uit 2010 die na het eerste jaar doorging met de studie, ligt het diplomarendement op bijna 63 procent (voltijd studenten). Voor het totale hoger onderwijs ligt dat voor die groep op 60 procent (hbo voltijd bachelorstudenten).

Het rendement van studenten met een mbo- en vwo-vooropleiding is in sommige jaren gelijk. Voor de groep vwo'ers die in 2008 en in 2010 met de opleiding startte is het rendement hoger dan de jaren ervoor en dus hoger in vergelijking met dat van de mbo'ers.

Het rendement van studenten met een mbo-achtergrond daalt al een aantal jaar. Het percentage is gedaald van 78 procent voor de groep die in 2006 met de studie aanving tot 65 procent voor de groep uit 2010.

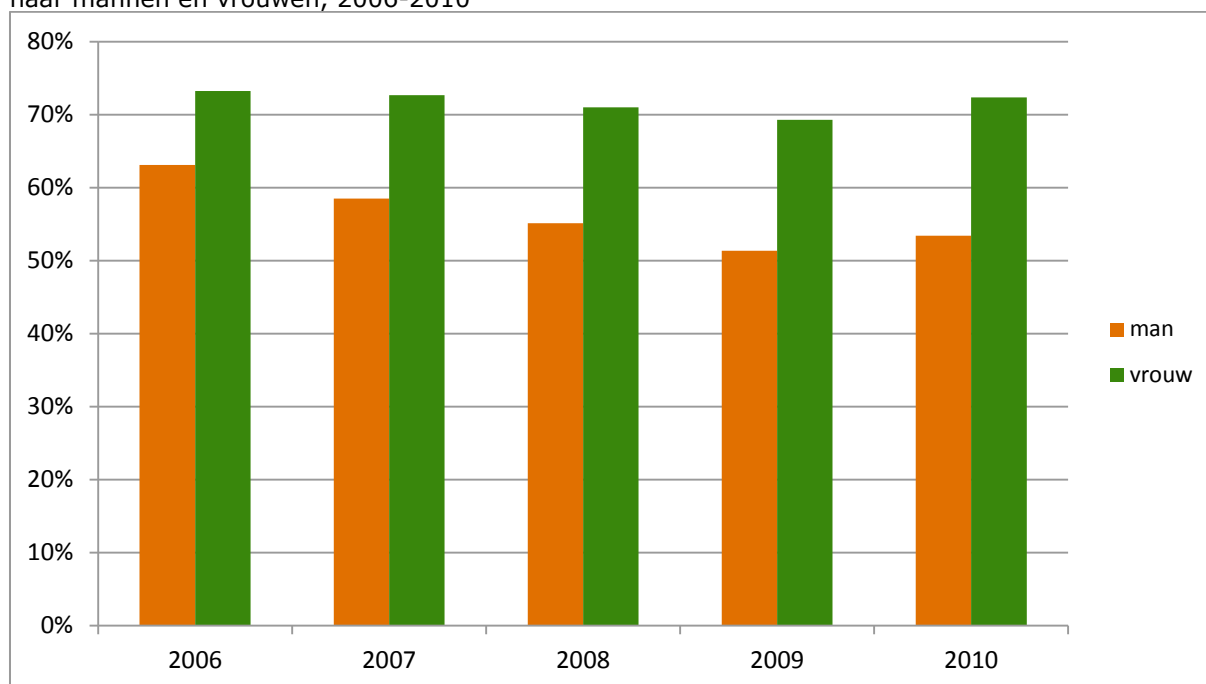
Figuur E29: Sector Onderwijs: percentage diploma's (herinschrijvers) van bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding na nominale studieduur plus één jaar, naar vooropleiding, 2006-2010.

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Bij zowel mannen als vrouwen daalt het rendement vanaf de groep die in 2006 met de opleiding begon tot aan de groep die is gestart in 2009. Bij de mannen daalt het rendement in die jaren ongeveer 8 procentpunten, bij de vrouwen 4 procentpunten. In de groep die in 2010 met de studie startte, is het rendement van mannen en vrouwen weer iets beter.

Figuur E30: Sector Onderwijs: percentage diploma's (herinschrijvers) van bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding na nominale studieduur plus één jaar, naar mannen en vrouwen, 2006-2010

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Het rendement van studenten met een westerse achtergrond is bij deze lerarenopleidingen in sommige jaren iets lager dan dat van studenten met een westerse achtergrond in de rest van het hoger onderwijs (hbo-bachelors). In andere jaren is die gelijk of iets hoger.

Het rendement van studenten met een niet-westerse achtergrond is bij deze subsector een stuk hoger dan van studenten met een niet-westerse achtergrond in het totale hbo-bacheloronderwijs. Opvallend is het lage rendement voor de groep studenten met een niet-westerse achtergrond in deze subsector die in 2009 met de studie begon. Het verschil in rendement met het jaar ervoor is 11 procentpunten. De groep van 2008 behaalde een rendement van bijna 56 procent. De groep van 2009 behaalde een rendement van 44 procent. De groep die in 2010 startte had een wat hoger rendement; 49 procent van de groep studenten behaalde een jaar na het einde van de nominale studieduur een diploma.

Figuur E31: Sector Onderwijs: percentage diploma's (herinschrijvers) van bekostigde voltijd eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding na nominale studieduur plus één jaar, naar studenten met een westerse en een niet-westerse achtergrond, 2006-2010.

Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

n.w.a.: studenten met een niet-westerse achtergrond

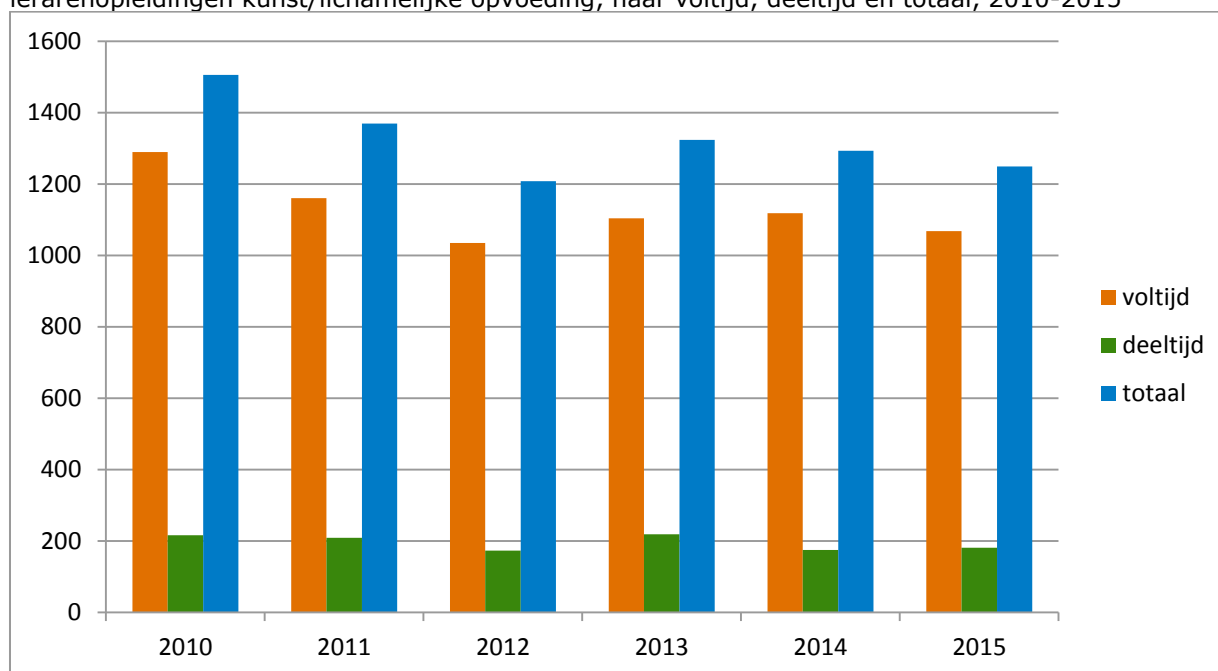
w.a.: studenten met een westerse achtergrond

Studiesucces: aantal diploma's

De vorige paragraaf toonde de percentages afgestudeerden; het rendement van een groep studenten dat in een bepaald jaar gestart is met de opleiding. In deze paragraaf kijken we naar het aantal diploma's dat per jaar is behaald. Dit is ongeacht wanneer een student gestart is met de opleiding.

Het aantal behaalde diploma's neemt af tussen 2010 en 2012. Dit geldt zowel bij de voltijd- als bij de deeltijdstudenten. In totaal neemt het aantal diploma's af van 1.500 in 2010 tot 1.200 in 2012. In 2013 neemt het toe waarna het in 2014 en 2015 weer iets daalt tot 1.250.

Figuur E32: Sector Onderwijs: aantal behaalde diploma's aan bekostigde eerstegraadslerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding, naar voltijd, deeltijd en totaal, 2010-2015

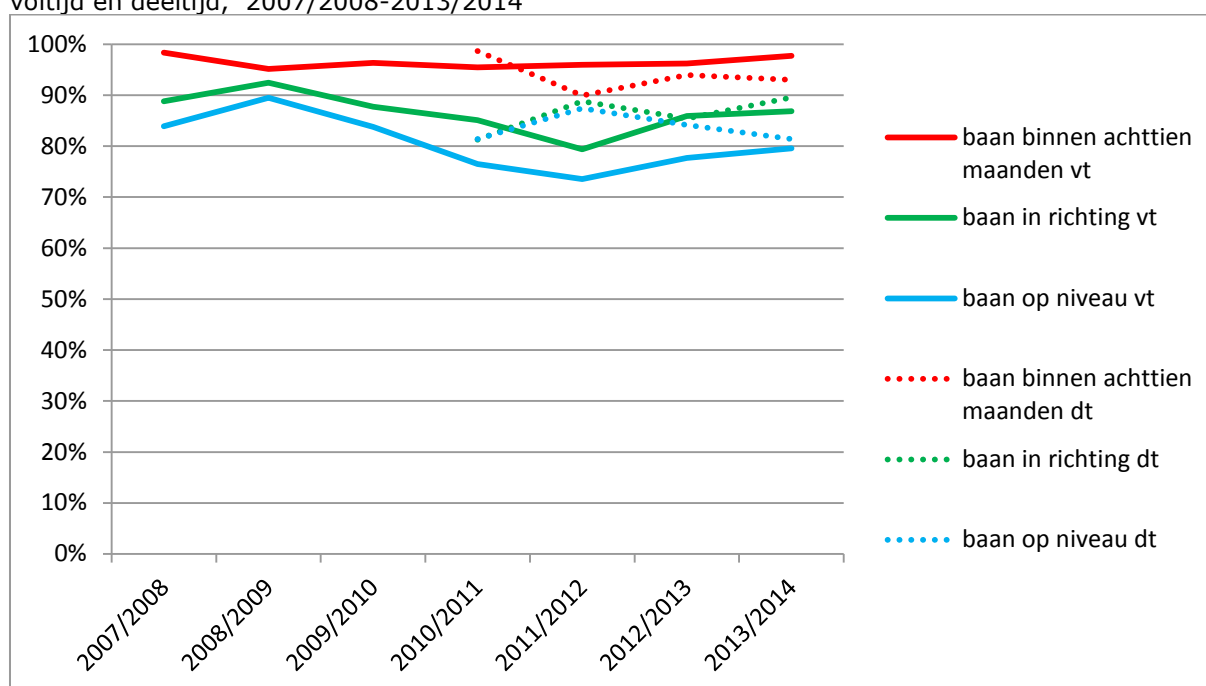
Bron: 1cijferHO, DUO; bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Na de studie

De kansen op een baan binnen achttien maanden zijn voor voltijd- en deeltijdstudenten ongeveer gelijk. Ook de kansen om een baan op niveau te vinden en een baan in de richting verwant aan de studie liggen voor voltijd- en deeltijdstudenten dicht bij elkaar.

Van de voltijdstudenten die in 2013/2014 afstudeerden in het totale hoger onderwijs (hbo bachelor) heeft 94 procent binnen achttien maanden een baan. Bij de tweedegraads-lerarenopleidingen was dat 98 procent. 78 procent van de voltijdstudenten in het hoger onderwijs (hbo bachelor) heeft een baan op niveau en 75 procent van de studenten heeft ook in baan in de aan de studie verwante richting. Onder studenten van tweedegraads-lerarenopleidingen was dat respectievelijk 87 en 81 procent.

Figuur E33: Sector Onderwijs: percentage afgestudeerden van bekostigde eerstegraads-lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding dat binnen achttien maanden na afstuderen een baan heeft, een baan heeft in de richting van de opleiding en een baan heeft op niveau, naar voltijd en deeltijd, 2007/2008-2013/2014

Bron: HBO-monitor 2016, ROA, bewerkt door de Inspectie van het Onderwijs, 2016

Meer weten: Voor verdere informatie over de subsectoren in de sector Onderwijs zie de factsheets over de subsectoren. Voor meer informatie over de indicatoren in de sector, zie de factsheets per indicator.

Sectorbeeld Onderwijs

Het sectorbeeld Onderwijs gaat over de opleidingen die zijn gericht op het leraarschap. Voorbeelden daarvan zijn de pabo-opleidingen, de eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen en de universitaire lerarenopleidingen.

De belangrijkste ontwikkelingen, trends en de stand van zaken in de sector Onderwijs worden in dit sectorbeeld weergegeven. U kunt lezen over groepen van opleidingen of over specifieke indicatoren per opleidingsgroep.

Een sectorbeeld is bedoeld om feitelijk (neutraal) te informeren over de stand van zaken bij de opleidingen. Hiervoor combineert de inspectie verschillende bestaande openbare bronnen over bijvoorbeeld studentenpopulatie, studiesucces en studentenenquêtes. Ook de oordelen over de kwaliteit van het onderwijs door de NVAO zijn een bron. Het sectorbeeld Onderwijs is aangevuld met informatie en oordelen uit inspectieonderzoek onder afgestudeerden van pabo's en lerarenopleidingen.

Het sectorbeeld bestaat uit verschillende onderdelen. Na de inleiding, wordt ingegaan op elf indicatoren. Elke indicator komt apart aan bod. Bij elke indicator worden de verschillende groepen opleidingen met elkaar vergeleken. Vervolgens wordt specifiek aandacht besteed aan vijf groepen opleidingen:

- pabo;
- tweedegraads lerarenopleidingen;
- eerstegraadslerarenopleidingen;
- universitaire lerarenopleidingen;
- eerstegraads lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding.

Naast deze vijf groepen onderscheiden we ook opleidingen professionalisering, onderwijsondersteuners en een groep overig. Omdat deze laatste drie groepen niet opleiden tot een onderwijsbevoegdheid worden deze niet apart beschreven. Deze worden wel meegenomen in de beschrijving van de indicatoren. Tenslotte zijn er twee bijlagen. Een met de lijst met alle opleidingen van deze sector en een bijlage die ingaat op de gebruikte databronnen en definities van de indicatoren.

U leest het sectorbeeld als een naslagwerk. Het is niet volgens de traditionele rapportagewijze opgebouwd met de structuur: vraagstelling, onderzoeksbevindingen, conclusie. Dit betekent dat het sectorbeeld niet van voor naar achter gelezen hoeft te worden, maar dat u delen onafhankelijk van elkaar kunt lezen en kunt selecteren wat u interessant vindt om te lezen.

Het sectorbeeld Onderwijs is het derde sectorbeeld dat we presenteren via de website. Eerder publiceerden we al het sectorbeeld Gedrag & Maatschappij en het sectorbeeld Techniek. Over de lerarenopleidingen publiceerden wij in 2014 het rapport *De sector lerarenopleidingen in beeld*, dat u kunt beschouwen als voorloper van het sectorbeeld Onderwijs.

De inspectie is benieuwd wat u vindt van de vorm en presentatie van het sectorbeeld. We nodigen u van harte uit uw reactie met ons te delen.